БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

№ 255 (6184)
ДЕКАБРИИН 20
СРЕДА
1950 он

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

Сэн 20 мүнгэн.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ бүгэдэарадай депутат—агуувхэ СТАЛИН мандаха болтогой!

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Президиумэй

МЭДЭЭСЭЛ

Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудай результадууд тухай

1950 оной декабриин 17-до бүхы Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республика дотор ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтанууд болоо.

Голосовалга нютагай сагаар үглөөнэй 6 часта хаа хаанагүй эхилээ. Һунгалтанууд хадаа хүн зоной политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрбэ. Һунгуулиин бүхы участогуудта һунгагшад ехэ эдэбхитэй ба эмхидэлтэй байгаа. Һунгуулиин Участково комиссинуудай мэдээсэлнүүдэй ёһоор, үдэрэй 12 час болотор һунгагшадай диилэнхы олонхинь голосовалаад байгаа. Декабриин 17-ной һүниин 12 часта голосовалга хаа хаанагүй дүүрээ. Һунгуулиин Участково ба Окружной комиссинууд голосуудые тооложо, нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудай результадуудые тодорхойлжо эхилһэн байна.

Һунгуулиин Участково комиссинуудһаа абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, регистрацида ороһон һунгагшадай ниитэ тооһоо 99,97 процентнь голосованида хабаадаа.

Һунгуулиин бүхы округуудаар городской Соведүүдтэ һунгагшадай 99, 21 процентнь, Улан-Удэ городтохи районно Соведүүдтэ — һунгагшадай 99, 29 процентнь, аймагуудай Соведүүдтэ — һунгагшадай 99,33 процентнь, Кяхтын городской Соведтэ — һунгагшадай 99,41 процентнь, поселково Соведүүдтэ — һунгагшадай 98,59 процентнь, сельскэ ба сомонуудай Соведүүдтэ — һунгагшадай 99,07 процентнь коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалба.

Кандидадуудай фамилинуудынь зурагдаһан бюллетеньнүүдэй тоо, тайлбарилан хэлэбэл, депутадуудта кандидадуудта эсэргүү үгтэһэн голосуудай тоо: городской Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудаар —0,79 процент, Улан-Удэ городой районно Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудаар — 0,71 процент, аймагуудай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудаар—0,67 процент, Кяхтын городской Соведтэ һунгаһан һунгалтануудаар — 0,59 процент, поселково Соведүүдтэ — 0,41 процент, сельскэ, сомонуудай Соведүүдтэ —0,93 процент байба. Һунгалтанууд тухай Дүримэй 91-дэхи статьягай үндэһөөр, үнэнтэбэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетеньнүүд 4 байгаа.

Тиин, һунгагшад болбол коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар голосовалаа, дэбжүүлэгдэһэн бүхы кандидадууд нютагай Соведүүдэй депутадууд болгогдон һунгагдаа гэжэ голосованиин результадууд харуулба.

Бурят-Монголой АССР-эй нютагай Соведүүдтэ депутадууд болгогдон хамтадаа 4851 хүн һунгагдаа. Һунгагдаһан бүхы депутадууд хадаа коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадууд байна. Депутадуудай тоодо — 1701 эхэнэрнүүд гэхэ гү, али 35,06 процент, ВКП(б)-гэй 2471 гэшүүд ба кандидадууд гэхэ гү, али 50,93 процент, партийнабэшэ 2380 хүнүүд гэхэ гү, али 49,07 процент байна.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой гайхамшагта илалта

Декабриин 17-до манай республикын ажалшад коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудта голосуудаа нэгэн һаналтайгаар үгэжэ, большевигүүдэй партиие, агуувхэ Сталиниие тойрон нигтаар жагсанхай байһанаа үшөө дахин харуулаа. Коммунистнуудай парти болбол партийнабэшэ хүнүүдтэй блок байгуулан һунгалтануудта хабаадаа. Ушарынь, советскэ общественнэ байгуулалта хадаа советскэ хүнүүдые нэгэ ниитэ коллектив болгожо, партийнабэшэ хүнүүдые коммунистнуудтай нэгэдхэнэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүд ниитын нэгэ хэрэг зохёон бэелүүлжэ байна. «Тиимэһээ коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блок иимэл байха ёһотой ба бата бэхи хэрэг мүн»,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудай результадууд тухай манай газетэдэ мүнөөдэр толилогдоһон, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй мэдээсэл хадаа коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой толотомо илалта туйлаһые тодоор гэршэлнэ. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой бүхы кандидадууд нютагай Соведүүдэй депутадууд болгогдон һунгагдаа, Энэ хадаа советскэ демократиин шэнэ ехэ илалта мүн. Советскэ демократиин үнэхөөрөө арадай демократи мүн байһыень, үмхиржэ байгаа буржуазна «демократида» орходоо социалистическэ демократиин жэшээлэшэгүй булюу һайн байһыень һунгалтануудай дүнгүүд гэршэлнэ.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтанууд айхабтар ехэ патриотическа дэбжэлтын ба политическэ эдэбхиин оршон байдалда үнгэрөө, советскэ арадай морально-политическэ бата нэгэдэлэй һүр хүсэтэ демонстраци болоо.

Һунгалтын үдэр республикымнай ажалшад большевигүүдэй партиин сэсэн мэргэн политикые нэгэн һаналтайгаар һайшаагаа, саашадаа бүрин дэмжэхэ ба бэелүүлхэ байһанаа харуулаа.

Большевигүүдэй партиин политикын бэелүүлэгдэһэнэй ашаар, манай орон хүсэн түгэс индустриально-колхозно орон, социализмын бата хэрэм болоо, ажалшадай материальна ба культурна байдал гайхамшагаар һалбаран бадараа. Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро ябажа, советскэ арад Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта туйлаа. Большевигүүдэй парти болбол дайнай хойтохи табанжэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалда советскэ арадые зоригжуулаа. Большевигүүдэй партиин хүтэлбэреэр мүнөө советскэ арад коммунизмын асари ехэ барилгануудые бэелүүлжэ байна. Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэреэр манай агуувхэ советскэ орон эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэжэ байгаа бүхы дэлхэйн ажалшадай түрүү зэргэдэ ябана.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосовалхадаа, манай арад социалистическа Эхэ оронойнгоо улам ехээр һалбаран бадархын түлөө, арад зонойнгоо ажабайдалай улам һайжархын түлөө, Ленин — Сталинай партиин сэсэн мэргэн политикын түлөө, бата бэхи эб найрамдалай түлөө голосоо үгөө.

Российска Федерациин, Украинын, Белоруссиин, Грузиин, Казахстанай, Прибалтийска республиканудай ба Карело-Финскэ ССР-эй арадуудтал адляар, манай республикын ажалшад агуувхэ вождь нүхэр Сталиниие өөрынгөө түрүүшын депутат болгон һунгаа, Сталин багшадаа инаг дуратай ба хизааргүй үнэн байдагаа мэдүүлээ. Эсэгэ орондоо, Ленин—Сталинай партида үнэн байдаг бурят-монгол арадай эрхим хүбүүд, басагад нютагайнгаа Соведүүдтэ депутадууд болгогдон һунгагдаба. Өөһэдынгөө һунгамалнуудые арад зомнай халуун зүрхэнһөө амаршална.

Нүхэр Сталин арадайнгаа этигэл найдабариие тон үндэрөөр сэгнэн, советскэ оронойнгоо улам һалбаран мандахын түлөө, арад зонойнгоо жаргалта байдалай түлөө эсэшэ, сусашагүйгөөр тэмсэлгын гайхамшаг жэшээ харуулдаг.

1937 оной декабриин 11-дэ хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр Сталин ленинскэ түхэлэй ажал-ябуулагшын образые тон тодоор харуулһан байна.

«Һунгагшад, арад болбол өөрынгөө депутадуудһаа ямар эрилтэ хэхэ ёһотойб гэбэл,—гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн, — тэдэнэрэй өөһэдынгөө зорилгонуудай дээдэ хэмжээндэ байхынь тулада, тэдэнэрэй өөһэдынгөө хүдэлмэридэ политическэ обывательнууд болотороо доошоо орохогүйнь тулада, тэдэнэрэй ленинскэ түхэлэй политическэ ажал-ябуулагшадай тушаалда үлэхынь тулада, тэдэнэрэй Ленин шэнги тиимэ һонор ба тодорхой ажал-ябуулагшад байхынь тулада, тэдэнэрэй Ленин шэнгеэр, байлдаанда тиимэ айдаггүй зүрхэтэй ба арадай дайсадта хайрагамгүй хатуу байхынь тулада, хэрэгэй орёо боложо эхилхэдэ ба горизонт дээрэ ямар нэгэн аюулай үзэгдэхэдэ, али бүхы уулгар ябадалһаа, тэрээн шэнги ябадалһаа сүлөө байхынь тулада, али бүхы уулгаршуу ябадалһаа Ленин шэнгеэр баһал тэдэнэй тиимэ сүлөө байхынь тулада, бүхы плюсүүд ба минусүүдые алишье талаарнь бодомжолхо ба алишье талаарнь мэдэхэ хэрэгтэй болодог орёо асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Ленин шэнгеэр баһал тэдэнэй тиимэ сэсэн ба мэгдэдэггүй байхынь тулада, тэдэнэрэй Ленин шэнги тиимэ үнэн ба сэхэ байхын тулада, Ленинэй дурладаг шэнгеэр өөрынгөө арадта тэдэнэрэй дурладаг байхынь тулада эрилтэ хэхэ ёһотой».

Арадтаа Сталин шэнги үнэн сэхээр алба хэхэ гээшэ советскэ депутат бүхэнэй уялга мүн.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой гайхамшагта илалта бүхы советскэ хүнүүдые баясуулна, ажалай шэнэ амжалтануудта тэдэниие зоригжуулна.

Хүсэн түгэлдэр советскэ арад большевигүүдэй партиие тойрон хэзээ хэзээнэйхиһээ нигтаар жагсаад, агуувхэ Сталинай хүтэлбэреэр коммунизмын түгэс илалта тээшэ найдамтайгаар дабшажа ябана.

Эдэбхитэйгээр хабаадаа

ТАНХОЙ СТАНЦИ. (**Манай рабкорһоо телефоноор абтаба**). Эндэхи түмэрзамшад Танхойско сельскэ Соведтээ депутадуудые тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаба.

Һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулжа стахановска вахтада жагсан, хахад һарынгаа нормые 151 процент гүйсэдхэһэн кузнец Руденко тон түрүүлэн бюллетеньнүүдые абаад, голосовалга эхилээ. Тус станциин алдарта стахановец, 41 жэлдэ түмэр харгы дээрэ хүдэлмэрилһэн түмэрзамша И. А. Волынчик дайнда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө голосовалһанаа хурса үгэнүүдээр мэдүүлбэ.

Һүүлээрнь станциин эрхим стахановецууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, албахаагшад ба бусад олон һунгагшад бүлэнэртэйгээ хамта ерэжэ, голосовалһанайнгаа һүүлээр, Танхойн һургагшадай ба һурагшадай самодеятельность харабад.

Столицын Сталинска райондо

Столицын Сталинска райондо декабриин 17-ой һүниин эгсэ 12 часта һунгуулиин Участково комисси һунгуулиингаа ящик нээгээд, бюллетеньнүүдые илгажа ба голосуудые тооложо эхилбэ.

Московско городской Соведэй депутадта нүхэр И. В. Сталинай баллотировалагдаһан һунгуулиин 23-дахи участогай № 90 округой территори дээрэ 2.024 һунгагшад регистрацида ороһон байгаа. Тэдэнэр бултадаа һунгалтануудта хабаадаба. Тэрээнһээ гадна, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгээр» 1.014 хүн энэ участогта голосовалһан байна.

Бюллетеньнүүдынь бултадаа үнэнтэ гэжэ тоологдоо. 3.038 бюллетеньнүүд бүхыдөө нүхэр И. В Сталинай кандидатурада үгтэһэн байба.

Нүхэр И. В. Сталин Московско областной Соведэй депутадта һунгуулиин № 2 округой арбан участогуудаар баллотировалагдаа. Бүхы арбан участогуудай һунгагшад бултадаа—100 процент ерээ гэжэ голосуудые тоололго харуулба. Ондоо тээһээ ерэһэн олон хүн эндэ голосованида хабаадалсаа.

Нэгэдэхи участогта 2.306 һунгагшад регистрацилагдаһан байгаа. Һунгалтануудта 2.306 хүн — бултадаа хабаадалсаба. Тэрээнһээ гадна, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгээр» энэ участогта 2.173 хүн голосовалба.

Бүхы арбан участогуудта бюллетеньнүүд бултадаа үнэнтэ байгаа, һунгагшад бүгэдээрэн нүхэр И. В. Сталинда голосуулаа үгөө. Тиимэһээ, нүхэр И В Сталин ажалшадай депутадуудай Московско городской ба Московско областной Соведүүдэй депутадта нэгэн һаналаар һунгагдаба.

Олон зуун бюллетеньнүүд дээрэ Иосиф Виссарионович Сталинда халуун инаглалай, баясхалангай ба амаршалгын үгэнүүд бэшээтэй байба.

(ТАСС).

АГУУЕХЭ СТАЛИНАЙ ТҮЛӨӨ

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтанууд хадаа советскэ арадай эбдэршэгүй хани барисаае ба морально-политическэ нэгэдэлые эли тодоор гэршэлээ. Улан-Удэ городтохи һунгуулиин № 6 участогай һунгагшад декабриин 17-до коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосовалхадаа, агуувхэ большевистскэ партидаа, түрэл, инаг нүхэр Сталиндаа гүнзэгыгөөр дуралдаг ба үнэн байдагаа үшөө дахин харуулба.

Түрүүшын 4—5 часууд соо участогай һунгагшад бултадаа шахуу голосованида хабаадаад байгаа. Эдэнэр Эхэ оронойнгоо түлөө хизааргүй ехэ омогтойгоор түрүү хүбүүд, басагадтаа голосуудаа үгөө.

Һунгагшад хэдэн арбаад бюллетень дээрэ өөһэдынгөө үнэн һайхан һанал бодолые бэшэжэ, советскэ арадай бата нэгэдэл ба нигта хани барисаае элирхэйлээ. «Түрүүшын депутадаар манай хүндэтэ Иосиф Виссарионович Сталиниие һунганаб. Манай инаг хани ба багша олон удаан жэлнүүдтэ ажаһууха болтогой!» гэжэ һунгагшадай нэгэн бэшэһэн байба.

Баһа нэгэ бюллетень дээрэ һунгагша иигэжэ бэшээ: «Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй кандидадуудай түлөө голосовалхадаа, би арад зоной зол жаргалай түлөө, коммунизмын түлөө, бүгэдэарадай кандидат — манай агуувхэ Сталинай түлөө голосоваалааб. Манай агуувхэ коммунистическэ парти мандаха болтогой!»

Ондоо бюллетень дээрэ иигэжэ бэшэгдэнхэй байгаа: «Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосовалхадаа, би коммунизмын зол жаргал түргэн үзэхые хүсэнэб. Атомщигуудта—дай үүдхэгшэдтэ үхэл!. Дэлхэйдэ — эб найрамдал! Агуувхэ Сталин мандаха болтогой!».

Һунгагшадай эдэ үгэнүүд соонь агуувхэ советскэ арадай хүсэтэ голос, коммунизм тээшэ этигэлтэйгээр дабшажа ябаһан арадай голос бүхы дэлхэйдэ ханхинан соностоно.

А. Хромых.

Баярта үдэрнүүдэй нэгэн

Декабриин 17-ой эртэ үглөөгүүр. Саһа бордоһоной шангадажа байбашье, республикымнай столицын улицануудаар, хүнүүд хүхюу дорюунаар хөөрэлдэн, иишэ тиишээ гэшхэлэлдэнэ. Улицанууд һайндэрэйхеэр шэмэгдэнхэй.

Балтахиновай улицадахи № 14 дунда һургуули. Һунгуулиин № 10 участогай гаршаг электрын улаан гэрэлээр яларан, холоһоо харагдана. Энэ участогай зүг бүхэнһөө хүнүүд ерэжэл, ерэжэл байба. Радиоприёмнигоор дамжуулагдаһан дуу хүгжэм ханхинан, һунгагшадые угтана. Амаралтын таһалга соо һунгагшад газетэ, журналнуудые һонирхон уншана, шатар, даам табина.

20 минутагүй 6 час болобо. Олон арбаад һунгагшад суглараад, тэдэнэй дунда үндэр наһатай үбгэд, хүгшэд, 18-тай боложо, түрүүшынхеэ һунгалтануудта хабаадалсахаяа ерэһэн залуушуулшье олон.

Участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Ильин һунгагшадта хандан, нэрьемэ альгаташалга доро иигэжэ мэдүүлбэ:

—Хүндэтэ һунгагшад! Бидэ, советскэ хүнүүд, Сталинска Конституцяар батадхагдаһан агуувхэ эрхэ сүлөөнүүдээрээ омогорхонобди. Мүнөөдэр, республикымнай ажалшад тэдэ эрхэ сүлөөнүүдэйнгээ нэгые эдлэн, нютагай Соведүүдтэ эрхим нүхэдөө һунгахань. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой эбдэршэгүй бата бэхиие үшөө дахин харуулхамнай.

Һунгуулиин таһагай үүдэн нээгдэжэ, 70 наһатай Зиновей Савельевич Куликов эгээн түрүүлэн һунгуулиин бюллетеньнүүдые абажа, урна руу табиба. Удаалуулан залуу һунгагшад —Бурмонторгын мастерскойн стахановканууд К. Суранова, Е. Ливитина голосовалаа.

Гүрэнэй засагай нютагай органуудые һунгалгада түрүүшынхеэ хабаадалсаһанай барагдашагүй баяр эдэ хоёр басагадай шэг шарайда харагдана. Эдэнэр баярта үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулан социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, даалгабаринуудаа 130—140 процент дүүргээ.

—Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуувхэ дайнда ами бэеэ үгэһэн советскэ сэрэгшын эхэньби. Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын горсоведэй ба райсоведэй депутадууд болохо кандидадуудта голосоо үгэхэдөө, Эхэ оронойнгоо үшөө ехээр һалбаран хүгжэхые, дайн сэрэгэй болохогүйе үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб,—гэжэ буурал сагаан толгойтой Ольга Никитична Лавриненко хөөрэнэ.

Хоёрхон часай турша дотор 300 гаран һунгагшад өөһэдынгөө кандидадуудта голосуудаа үгөө. 13 час болотор тус участогай һунгагшад барандаа шахуу голосовалаад байгаа.

Манай орон дотор һунгалтануудай тон демократическаар үнгэрдэг, советскэ хүнүүдэй баяр баясхалангай оршон байдалда угтадаг байһаниинь эндэ харагдана.

Б. Дашиев.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта кандидадуудые дэбжүүлгэ

Нүхэр А. Н. Шелепин—Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзһаа кандидат

Декабриин 18-да, ВЛКСМ-эй Центральна Комитет РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта комсомолһоо кандидатурые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн ба Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзһаа ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь Александр Николаевич Шелепинэй кандидатурые һунгуулиин Центральна комиссида оруулхаар һанамжалан дурадхаха гэжэ шиидхэһэн байна.

Нүхэр А. Н. Шелепиниие һунгуулиин Центральна комиссиин гэшүүн болгон баталха гүйлтатайгаар РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ ВЛКСМ-эй ЦК хандаба.

ВЦСПС нүхэр Л. Н. Соловьевые һунгуулиин Центральна комиссиин составта оруулхаар һанамжалан дурадхаба

Декабриин 18-да, ВЦСПС-эй Президиум хадаа РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта ВЦСПС-һээ кандидатура дэбжүүлхэ тухай асуудалые профессиональна союзуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэбэ.

Президиумэй заседани нээхэ зуураа, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ нүхэр Кузнецов болбол профессиональна организацинууд советскэ органуудай бүхы һунгалтануудта энээнэй урда тээ тон эдэбхитэйгээр хабаадаһан ба партийна организацинуудай хүтэлбэри доро һунгагшадай дунда эмхидхэлэй болон ниитын-агитационно хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһан байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Российска Федерациин Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин кампани хадаа урда урдын кампанинуудтал адли, ажалша олониитын политическэ ба үйлэдбэриин саашанхи дэбжэлтын, большевистскэ партиие тойрон, советскэ арадай агуувхэ вождь нүхэр И. В. Сталиниие тойрон нигтаар жагсалгын үндэһэ һуури дээрэ, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэхэ ёһотой.

ВЦСПС-эй секретарь нүхэр Осипов, ВЦСПС-эй секретарь нүхэр Л. Н. Соловьевые РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта ВЦСПС-һээ дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулаа.

Нүхэр Осиповой дурадхал нэгэн һаналаар дэмжэгдэбэ.

«РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй» 36-дахи статьятай зохилдуулан ВЦСПС-эй Президиум хадаа ВЦСПС-эй секретарь нүхэр Леонид Николаевич Соловьевой кандидатурые РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин составта дэбжүүлхэ ба һунгуулиин Центральна комиссиин гэшүүн болгожо баталхыень РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумые гүйха гэжэ нэгэн һаналаар тогтообо.

Колхозно партийна эхин организацинуудые хүтэлбэрилгэеэ эрид һайжаруулха

ВКП(б)-гэй Иволгын аймкомой ээлжээтэ IV пленум һаяхан болобо Пленум дээрэ «ВКП(б--гэй Бурят-Монголой Обкомой III пленумэй дүнгүүд ба колхозуудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Энэ асуудалаар партиин айкомой секретарь нүхэр Цырендоржиев элидхэл хэхэдээ, партиин Обкомой пленумэй шиидхэбэри хадаа бүхы партийна организацинуудай урда партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэридэ өөрынгөө гол анхаралые хандуулжа, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ колхозуудай партийна хүтэлбэриие һайжаруулха зорилго табяа гэбэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ, — гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ,—колхозуудаймнай партийна организацинууд нилээд ехээр ургаа. Мүнөө жэжэхэн партийна организацинууд манай колхозуудта үгы шахуу болоо. Гэхэ зуура, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхэ, ниитын мал ажалые хүгжөөхэ шухалын шухала зорилгонууд ба мүн бусад зарим асуудалнууд урда мэтэ хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ.

Саашань, Ленинэй (Гильбира) ба Буденнын нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудай хүдэлмэриин һайн дүй дүршэл тухай хөөрэхэ зуураа, элидхэлшэ болбол аймагай колхозуудай партийна эхин организацинуудай ажал-ябуулгада бии байһан дутуу дунданууд дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци аймаг соогоо томохон организацинуудай нэгэн болоно, тэрэнэй составта партиин 17 гэшүүд ба гэшүүдэй кандидадууд ороно. Эндэ коммунистнуудынь буруугаар хубаарилан табигданхай. Колхозой үйлэдбэриин гол һалбари болохо малажал дээрэ миил 4 коммунистнууд хүдэлмэрилнэ Партийна суглаануудынь бэлэдхэл багатайгаар ба идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг, тэндэ зүбшэн хэлсэгдэдэг асуудалнууд эртээнһээ бэлэдхэгдэдэггүй, олонхи ушарта коммунистнуудынь тэдэ асуудалнуудые суглаанда ерэхэдээ мэдэдэг байна. Тус организациин секретарь байһан нүхэр Орлов ба бүхы партийна организацинь колхозой правлениин ба тэрэнэй түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Власовай ажал-ябуулгые хинаха эрхээ бэелүүлдэггүй байгаа. Партийна организаци хадаа коммунистнуудай идейно-политическэ ургалтада ёһотой анхаралаа табинагүй. Мүн колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Тиимэһээ энэ колхоз ажахын шухала хэмжээ-ябуулгануудые таһалдуулдаг байна. Ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтэ таһалдуулхын аюулда хүргэгдэнхэй. Мүн «Коминтерн» колхозой партийна организациин (секретаринь нүхэр Цыренов) хүдэлмэри доодо хэмжээндэ байха юм.

Партийна олохон организацинуудай хүдэлмэриин гол дутуунууд юуб гэхэдэ, тэдэнэр артельнэ ажахынгаа шухала участогуудта коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табилгада һулаар анхаралаа табина. XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци 8 коммунистнуудһаа бүридэдэг болобошье, артелиин малажал дээрэ нэгэшье коммунист хүдэлмэрилнэгүй. «Осоавиахим» колхозой 14 коммунистнуудай оройдоо 2-нь, Сталинэй нэрэмжэтэ колхозой 14 коммунистнуудай 3-нь малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг гэхэ мэтэ байна.

Партийна зарим организацинуудта партийна суглаанууд хаһа саг соогоо үнгэргэгдэнэгүй. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида энэ жэлэй 11 һарын турша соо оройдоо нэгэ суглаан үнгэргэгдөө. Ворошиловай нэрэмжэтэ, «III пятилетка» колхозуудай партийна организацинуудта 2—3 һарын турша соо партийна суглаанууд үнгэргэгдэнэгүй. Суглаанууд дээрэнь гол түлэб партиин айкомой дурадхаһан ба ажахын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг ба партидоторой хүдэлмэриин асуудалнууд хайхарагдадаггүй байха юм. Тиихэдээ, партийна суглаануудые үнгэргэлгэдэ муугаар бэлэдхэдэг, асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэнь доодо хэмжээндэ үнгэрдэг ба бодомжогүй шиидхэбэринүүд абтадаг байна.

Олохон партийна организацинууд коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсалай асуудалнуудые үшөө һулаар эрхилнэ. Политһургуулинууд ба кружогуудай заняти олонхи ушарта таһалдадаг ба доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг.

Элидхэлшэ болбол агитационно-ниитын хүдэлмэридэ, комсомольско организацинуудые партийна организацинуудай зүгһөө хүтэлбэрилгэдэ, партийна организацинуудай ургалтада байһан горьтойнууд дутуунуудые элирүүлээ.

Колхозуудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ үзэгдэжэ байһан горьтойнууд дутуунууд,—гэжэ нүхэр Цырендоржиев элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлэбэ. — партийна эхин организацинуудай ба тэрэнэй секретарьнуудай хүдэлмэридэ партиин айкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө бодото туһаламжа багаар үзүүлэгдэдэг байһаниие гэршэлнэ. Айкомой бюро ба пленумүүд дээрэ партидоторой хүдэлмэриин асуудалнууд үсөөн табигдадаг байгаа. 10 һарын турша соо айкомой бюрогой заседани дээрэ партийна эхин организацинуудай 3 секретарьнуудай тоосоое шагнаһан, мүн тэрэ үе соо ажахын асуудалнуудаар колхозуудай 10 түрүүлэгшэнэрэй тоосоое шагнаһан ябадал дээрэ халэгдэһэниие тэршэлнэ. Айкомой секретарьнууд, бюрогой гэшүүд ба бусад хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта гарахадаа партийна организацинуудай хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр һонирходоггүй байна. Партиин айком хадаа колхозуудай зарим партийна организацинуудай хүдэлмэриин һайн дүй дүршэлые һулаар шэнжэлдэг ба согсолдог байха юм.

Элидхэл тушаа хамта 16 хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэр хадаа колхозуудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай практическа дурадхалнуудые оруулаа, партийна эхин организацинуудай ажал-ябуулгые ба колхозно партийна организацинуудай хүдэлмэриие партиин айкомой хүтэлбэрилгын дутуу дунданuудые хурсаар шүүмжэлээ.

Буденнын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Астраханцев, «Улаан Оронго» колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Бадмаев, айкомой пленумэй гэшүүн нүхэр Борисов, Хрущевой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой правлениин түрүүлэгшэ, пленумэй гэшүүн нүхэр Михалев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Балчинов ба бусад үгэ хэлээ. Тэдэнэр өөһэдынгөө организацинуудай хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай тогтохо зуураа, партиин айкомой зүгһөө партийна эхин организацинуудта багаар туһаламжа үзүүлһэн тухай, партиин айкомой ба тэрэнэй таһагууд профсоюзна ба комсомольско организацинуудые һулаар хүтэлбэрилдэг тухай шүүмжэлэл хэһэн байна. Гадна, эндэ партиин айкомой хүтэлбэрилэгшэдэй колхозуудта гарахадаа гол түлэб ажахын асуудалнуудые һонирхоод, партийна организацинуудай партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэридэ ямаршье анхарал табидаггүй тухай хэлэгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, айкомой пропагандист нүхэр Михалев тоосото һунгуулиин партийна суглаа бэлэдхэхын тулада МТС-тэ гараһан аад, энэ хэрэгтэ халирхайгаар хандаа, партийна организациин хүдэлмэридэ ба МТС-эй ажал-ябуулгада байһан горьтойхонууд дутуу дунданuудые гүйсэд элирүүлхэ ябадалда партийна организацида туһалаагүй байшоо.

Колхозуудай эхин организацинуудые хүтэлбэрилхэ ябадалай дутуутай, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин доодо хэмжээндэ байһанда нэн түрүүн партиин айком гэмтэй байна. Гэбэшье, нүхэр Цырендоржиев өөрыгөө шүүмжэлэл багатайгаар элидхэлээ хэһэниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй байна.

Пленум болбол шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй туг доро үнгэржэ, ВКП(б)-гэй Обкомой пленумэй шиидхэбэриие дүүргэхэ практическа хэмжээнүүдые хараалаа.

Прибайкальска айкомой пленум болоо

ТУРУНТАЕВО. (Манай селькорһоо телефоноор абтаба). Декабриин 9-дэ ВКП(б)-гэй Прибайкальска айкомой IV пленум болобо. Пленум дээрэ «Колхозно партийна эхин организацинуудай байдал ба тэдэнэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха зорилго» тухай партиин айкомой секретарь нүхэр Стрельниковэй элидхэл зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Элидхэл тушаа 11 коммунистнууд үгэ хэлээ.

Пленум хадаа колхозуудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаа.

Г. Н. Колмаков.

Пропагандистнуудай семинар

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые», Агуухэ вождьнор Ленин ба Сталинай биографинуудые шудалха кружогуудые, политһургуулинуудые хүтэлбэрилэгшэдэй семинар ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айкомой парткабинедтэ болобо.

Тус семинарта «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» 3-дахи, 10-дахи бүлэгүүдээр заняти яажа үнгэргэхэб, ВКП(б) хайшан гэжэ байгуулагданхайб гэһэн темэнүүдээр пропагандистнар методическа элидхэлнүүдые шагнаа. Һүүлээрнь, партийна һуралсалаар үнгэрэгшэ һарын дүн гаргагдаһан, пропагандистнарай хүдэлмэриин дүй дүршэл абалсалгаар хөөрэлдөөн болоһон байна.

Мүн семинарта хабаадалсагшад хадаа пропагандистын үгэ хэлэлгын культура тухай, уласхоорондын байдал тухай лекцинүүдые соносоо.

П. Демин.

Эрийскэ леспромхозой эрхим модо отологшо, Заиграйн аймагай Советэй депутадта кандидат Мария Добрынина нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, үдэр бүри хоёр нормо дүүргэдэг байгаа. Зураг дээрэ: электромотористка Мария Добрынина модо хюрөөдэжэ байна.

М. Минеевэй фото.

Профсоюзна организацинуудай тоосооото-һунгуулиин суглаанууд

БМАССР-эй нютагай ба эдеэхоолой промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзна органуудай тоосоонууд ба һунгалтанууд эхилээ. Тоосоото-һунгуулиин суглаанууд профсоюзуудай 10-дахи съездын шиидхэбэриие ямараар бэелүүлжэ байһанай шалгалта болохо ёһотой. Декабриин 1-һээ хойшо арба гаран предприятинуудта тиимэ суглаанууд үнгэргэгдөө.

Республикын нютагай промышленностиин Министерствын Сухын арһанай заводтохи профорганизациин тоосоото-һунгуулиин суглаан завкомойнгоо хэһэн хүдэлмэриие эли тодоор харуулаа.

Эндэ социалистическэ мүрысөөн хүтэлбэрилгэ нёдондо жэлэйхиһээ нилээд һайжарһан байна. Заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые Сталинска Конституциин Үдэр хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялгаяа ноябриин 20-до дүүргэжэ шадаа.

Хүдэлмэришэдэй дунда техническэ һуралсал эмхидхэлгэдэ анхарал табиһанай ашаар, түрүү стахановецуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгожо байна.

Гэхэтэй хамта, суглаан дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл урганөөр дэлгэржэ, завкомой хүдэлмэридэхи дутуунууд тэмдэглэгдээ. Профсоюзай гэшүүд нүхэд Осокина, Михайлова, Ладыжинская болон бусад хүдэлмэришэдэй гэр байрануудай заһабарилга хэхэ хүдэлмэриие завкомой хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһые шүүмжэлээ. Мүн заводой дэргэдэ худалдаа наймаанай хүдэлмэриин муугаар ябуулагдадаг, заводой клубай хаалтатай байдаг тухай тэмдэглэгдэһэн байна.

Хорёод хүн үгэ хэлэжэ, дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые дурадхаа.

Мүн Улан-Удын Железнодорожно районой промкомбинадай месткомой тоосоото-һунгуулиин суглаан хүсэд бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэгдөө. Тоосоото элидхэл тушаа миил 6 хүн үгэ хэлэбэ. Месткомой түрүүлэгшын элидхэлээ шүүмжэлэл багатайгаар хэһэн дээрэһээ суглааниинь идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэрөө.

А. Беляев.

СССР-эй ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИИН КАДРНУУД

«Советска наука» гэжэ издательство А. Я. Синецкиин — «СССР-эй дээдэ һургуулиин профессорско-багшанарай кадрнууд» гэһэн ном хэблэжэ гаргаа.

Энэ ном доторхи тоо баримтанууд манай орондохи арадай гэгээрэлэй угаа ехээр һалбаран мандаһан тухай тодорхойгоор хэлэнэ. Революциин урда тээхи Россида оройдоол 100 дээдэ һургуулинууд байгаа. Тэдээндэ 6655 багшанар хүдэлмэрилөө. Мүнөө гансахан Москвада 88 дээдэ һургуулинууд бии, тэдээндэ 17500 профессорнууд ба багшанар научно-педагогическа ажал-ябуулга бэелүүлнэ. 1947—1948 онуудай һуралсалай жэлэй эхиндэ СССР дотор 788 дээдэ һургуулинууд байба. Тэдээндэ 689 мянган студентнүүд һуралсаа. Эдэ һургуулинуудта 75 мянга шахуу профессорнууд, доцентнүүд, ассистентнүүд ба багшанар научно-педагогическа хүдэлмэри ябуулна.

1950—1951 онуудай һуралсалай жэлдэ студентнүүдэй тоо (заочнигуудтай хамтадаа) 1200 мянга шахуу хүн болобо. Энэ хадаа революциин урда тээхи студентнүүдэй юрэнхы тооһоо 10 дахин шахуу олон байна.

Союзна республикануудтахи дээдэ эрдэм болбосоролой хүгжэлтын асари ехэ амжалтанууд хадаа ленинско-сталинска национальна политикын бадаран мандалгын, Советскэ Союзай арадуудай хани барисаанай бэхижэлгын толотомо гэршэ мүн.

Жэшээлхэдэ, мүнөө гансахан Дунда Азиин республикануудта ба Казахстанда 75 дээдэ һургуулинууд бии, тэдээндэ 42 мянга гаран студентнүүд һуралсана.

Революциин урда тээ дээдэ һургуулинуудта тон үсөөн эхэнэрнүүд һуралсадаг һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай урда тээ Советскэ Союзай дээдэ һургуулиин студентнүүдэй дунда эхэнэрнүүд 49,3 процент, дээдэ һургуулинуудай профессорско-багшанарай дунда — 35 процент, аспирантнуудай дунда —43 процент болоһон байна.

Искусствын ба литературын талаар Сталинска шангуудые олгохо ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи Комитедтэ

1950 оной Сталинска шангуудые олохо зохёолнуудые абаха тухай

Искусствын ба литературын талаар Сталинска шангуудые олгохо Комитет 1950 оной Сталинска шангуудые олохо зохёолнуудые хүлеэн абана.

Сталинска шангуудые олгохо гэжэ олониитын ба творческо организацинуудай, министерствонүүдэй, ведомствонүүдэй ба научна эмхи зургаануудай табиһан, искусствын ба литературын түгэс зохёолнууд хаража үзэгдахөөр абтана.

1950 оной Сталинска шангуудые олгохо тухай бүхы дурадхалнуудые иимэ адресаар эльгээхэ гэбэл: г. Москва, проезд Художественного театра, д. 3, Комитет по Сталинским премиям в области искусства и литературы при Совете Министров СССР.

„ГҮРЭН БА РЕВОЛЮЦИ" ГЭҺЭН В. И. ЛЕНИНЭЙ ГЕНИАЛЬНА ЗОХЁОЛ

«Гүрэн ба революци» гэжэ ном ленинизмын алитэ ехэ зохёолнуудта хамаадана. Тус ном соо гүрэн тухай марксистска һургаалай классическа найруулгые ба дам саашанхи хүгжэлтэ тодорхойлон үгтэһэн байха юм.

Энэ гайхамшагта зохёолоо Ленин 1917 оной август—сентябрь һарада бэшээ һэн. Энэ хадаа социалистическэ революциин хүгжэн бадаржа байһан үе байгаа.

Социалистическэ революциин ойротожо байһан условинуудта «гүрэн тухай асуудал теоретическэ болон мүн практическо-политическэшье талaараа мүнөө үедэ онсо шухала болоно», гэжэ Ленин бэшээ һэн (В. И. Ленин. Зохёолнууд, том XXI. хэблэл 3, нюур 369).

II Интернационалай оппортунистнууд гүрэн тухай революционно марксизмын һургаалые буржуазин ашаг туһада хазагайруулхын тулада, марксизмын энэ һургаалай революционно удхые үгы хэхын тулада багабэшэ хүсэ гаргаһан юм. Оппортунистнууд болбол ангиин тэмсэл тухай, социалистическэ революци тухай, пролетариадай диктатура тухай, гүрэн тухай Марксын ба Энгельсын һургаалые сүм буруушаан арсаха ябадалда хүрэһэн байха юм.

Тиимэһээ гүрэн ба революци тухай марксистска һургаалые социалистическэ революциин илалтын түлөө тэмсэлдээ хурсадхаха, тэрэниие оппортунистическэ бузар булайнуудһаа сэбэрлэхэ, гүрэн тушаа пролетариадай зорилгые тодорхойлхо гээшэ онсо шухала удхашанартай байгаа.

Ленин болбол «Гүрэн ба революци» гэһэн зохёол соогоо эдэ зорилгонуудые элеэр тодорхойлһон байна.

В. И. Ленин хадаа гүрэн тухай марксизмын һургаалые марксизмын али бүхы дайсадай, оппортунистнуудай хазагайруулха, бузарлаха гэһэн һэдэлгэнүүдһээ аршалһан байна. Ленин хадаа ревизионистнуудые, реформистнуудые ба социал-шовинистнуудые эсэстэнь хүрэтэр элишэлэн сохёод, гүрэн тухай марксизмын һургаалые пролетариадай ангиин тэмсэлэй шэнэ ушар байдалда сэсэн мэргэнээр улам хүгжөөһэн байха юм.

Ленин болбол гүрэнэй гол удха тухай ба тэрэнэй бии бололго тухай асуудалда научна коммунизмын үндэһэ һуури табигшад Марксын ба Энгельсын хандадаг хандалгые өөрынгөө номой түрүүшын хуудаһануудта хэлбэришэгүйгөөр удаа дараалан харуулна.

Марксизмын хараа дээрэһээ,—гэжэ Ленин бэшэнэ,—«гүрэн хадаа ангинуудай зүрилдөөнүүдэй эбсэшэгүй байһанай продукт ба үзэгдэл мүн. Гүрэн хадаа хаана, хэзээ ангинуудай зүрилдөөн объективнэ ёһоор эбсэжэ шадахаар бэшэ болоноб, тэндэл, тиихэдэл бии болодог байна». (тэндэ, нюур 372, хэблэл III).

Тиимэһээ гүрэн хадаа обществын хүгжэлтын мэдээжэ шатада тэрэнэй продуктнь мүн. Гүрэн хадаа обществын харша ба эбсэшэгүй ангинууд—мүлжэгшэд ба мүлжэгдэгшэд болон хахархадань ангинуудай зүрилдөөнэй эбсэшэгүйн продукт болон бии болоһон байха юм.

Гүрэн болбол хоёр харша ондоо ангинуудай интересүүдые эбсүүлдэг анги дээрэхи хүсэн мүн хэбэртэйгээр буржуазна «эрдэмтэдэй» хэлэдэг баталамжануудые Ленин эрид буруушаана. Гүрэн гээшэ нэгэ ангиин нүгөөдэеэ дарлаха орган мүн гэжэ Ленин баримталан харуулна. Ангита, антагонистическэ обществодо гүрэн хадаа үсөөнхидынь олонхидые, мүлжэгшэдынь мүлжэгдэгшэдые дарлалгын, мүлжэлгын, хүсэрхэлгын орган байһан ба байнашье.

Эзэрхэн зонхилогшо анги хадаа тусгаар аппарадай (армиин, полициин, чиновничествын, түрмын, сүүдэй г. м.) туһаламжаар дарлагдагша ангинуудай эсэргүүсэлтые дарана гэжэ Ленин тэмдэглэнэ.

Гүрэн дотор ангиин тэмсэлэй хурсадаһанай зэргээр, буржуазна оронуудай булимтархы эрмэлзэлэй ба тэдэнэй хоорондохи сэрэгэй атаа мээрхэлгын шангадаһанай зэргээр гүрэнэй засагай аппарадынь улам бүри ургадаг ба шангададаг байна. Энэ тенденцинь империализмын үедэ илангаяа ехэ болодог юм. Монархическашье, мүн республиканскашье оронуудта пролетариадта эсэргүү репрессиин шангадахатай хамта, «гүрэнэй машинын» юрэ бусын шангадалгые, тэрэнэй чиновничье ба сэрэгэй аппарадай үзэгдөө дуулдаагүй ехэ ургалтые империализмын үе харуулна гэжэ Ленин бэшэнэ.

Ленин болбол ородой эсернүүдые ба меньшевигүүдые, мүн тэдэнэй баруун-европейскэ нүхэсэгшэдые хатуу шангаар шүүмжэлһэн байна. Тэдэнэр хадаа буржуазна демократиие, буржуазно-демократическа гүрэнүүдтэхи һунгуулиин системые али болохоор магтадаг, арад зониие мэхэлдэг байгаа.

«Капиталистическэ обществодо, —гэжэ Ленин бэшэнэ, — хаһаргадашаһан, өөдэгүйхэн, хуурмаг демократи байдаг, тиин тэрэ демократинь имагтал баяшуулай, үсөөнхидэй тала баримталдаг юм».

Буржуазна демократи тухай Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд мүнөөнэй бодото байдалаар сүм гэршэлэгдэнэ.

Жэшээнь, США-да хүдэлмэришэн ангиин али бүхы демократическа эрхэнүүдые усадхадаг Тафта-Хартлиин хуули мэтын эгээл хархис хуулинууд хэрэглэгдэнэ, олон миллион негрнүүд тушаа элитэ дискриминаци хэгдэнэ, демократическа организацинуудые болон партинуудые хатуу шангаар мүрдэдэг политика ябуулагдана, фашистска ёһо гурим байгуулагдана.

Буржуазно-демократическа гүрэнүүдэй эзэрхэн зонхилогшо үсөөнхид мүн уласхоорондын аренэ дээрэшье баһал тиимэ хархис, агрессивнэ политика ябуулна. Америка, Англи ба бусад капиталистическэ оронуудай империалистнуудай гадаадын хархис, агрессивнэ политикань колониальна ба дулдыданхай оронуудтахи национальна-сүлөөрэлгын ба революционно хүлэлөөнүүдые зэбсэгтэ хүсөөр дараха гэһэн һэдэлгэдэ харагдана, энэ политикань дэлхэйн гүрбадахи дайе американо-английска империалистнуудай бэлэдхэжэ байһан ябадалда, Корейдэ ба Азиин бусад оронуудта эсэргүү англо-американска империалистнуудай агресси хэжэ байһан ябадалда эли тодоор харагдана.

Буржуазна гүрэнэй гол удха тухай марксистска шэнжэлэлһээ эшэ үндэһэ абажа, Ленин болбол ангинуудай зүрилдөөнүүд эбсэшэгүй, дарлагдаһан ангинуудые сүлөөлэлгэ хадаа хүсэрхэлгын революцигүйгөөр бэелүүлэгдэшэгүй гэһэн тобшололдо ерэнэ. «Буржуазна гүрэниие имагтал революци «үгы хэжэ» шадаха юм» (тэндэ, нюур 381).

Ажалшадые буржуазин дарахын түлөө байһан онсо тусгаар хүсэн болохо буржуазна гүрэнэй орондо, буржуазие пролетариадай дарахын түлөө онсо тусгаар хүсэн болохо пролетариадай гүрэн (пролетариадай диктатура) тогтоогдодог байна.

Пролетариадай диктатура тухай идеяе үшөө 1848 ондо «Коммунистическэ партиин манифест» гэһэн зохёол соогоо Маркс Энгельс хоёр дэбжүүлһэн байна. Буржуазин засагые унагааха зуураа, пролетариат өөрынгөө политическэ зонхилон эзэрхэлгые байгуулха ёһотой гэжэ Маркс, Энгельс хоёр зааһан байха юм.

Эндэ пролетариадай диктатурын идея үшөө юрэнхы дээрэ тунхаглагдаһан байгаа.

1848—51 онуудай революци хадаа шэнэнүүд согсололнуудые ба тобшололнуудые хэхын түлөө баян материалнуудые үгөө. Эдэ шэнэ согсололнуудые «Луи Бонапартын арбанаймадахи брюмер» гэһэн брошюра соогоо Маркс 1852 ондо хэһэн байгаа. Урданда болоһон бүхы революцинууд имагтал гүрэнэй хуушанай машиные нарижуулдаг байгаа, харин тэрэниие бута сохихо ба һандаргаха хэрэгтэй гэһэн тобшололдо Маркс ерэнэ. Пролетариадай революци хадаа өөрынгөө бүхы һандаргаха хүсэнүүдые буржуазна гүрэнэй засагта эсэргүү табиха ёһотой.

Марксын энэ тобшолол хадаа гүрэн тухай марксизмын һургаал соохи гол шухалань мүн гэжэ Ленин тэмдэглэнэ.

Буржуазна гүрэнэй машиные эбдэхэ тухай марксистска һургаалые саашадань хүгжөөхэ зуураа, Ленин заагаа: энэ машиные бутасохилго, тэрэниие эбдэлгэ— «арадай бодото интерес мүн байна...,үгытэй таряашадтай хэһан пролетариадай сүлөөтэ союзай уридшалһан услови мүн байна, харин тиимэ союзгүйгөөр демократи батабэшэ ба социалистическэ шэнэдхэн байгуулга туйлагдашагүй».

Буржуазна гүрэнэй машиные эбдэхэ ябадалай шухала байһаниие зааха зуураа, Маркс болбол гүрэн тухай өөрынгөө һургаалай хүгжэлтэдэ асари ехэ алхам ураг-

Убэлдөө малай эдихэ тэжээл хайшан гэжэ буйлуулхаб

Специалистын зүбшэл

Малай үбэлжэлгые 1950—51 ондо амжалтатайгаар үнгэргэлгэ хадаа ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын шухала нүхэсэл болоно.

Элүүр түл абахын ба малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө малаа һайн шанартай тэжээлээр үбэлэй үедэ гүйсэд хангаха зорилго колхоз бүхэнэй урда табигдана.

Үбһэ тэжээлэй запасые зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаа, үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэнь 1,5—2 дахинаар нэмэдэг гэжэ түрүү ажахынуудай дүй дүршэл харуулна. Тиимэ дээрэһээ колхоз бүхэн малажалай түрүүшүүлэй методээр үбһэ тэжээл зүбөөр буйлуулха арга боломжотой байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолоор баталагдаһан, колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб соо «малаа эдеэлүүлхэдээ үбһэ тэжээлыень дүүрэн ашажэтэйгээр хэрэглэхын тула тэрэниие хэршэжэ, ууралтуулжа, амых бутаруулжа, ороохо таряа үлтиргэжэ, зарим тэжээлнүүдые һэеэжэ ба ондоо аргаар буйлуулжа эдюулхэ» гэжэ заагдана.

Тэжээл буйлуулхада тэрэниие амтатай болгодог, мүн малай эдисыень ехэдхэдэг, тэжээлэй шэмыень дээшэлүүлдэг байна. Жэшээлбэл, овёс ба ячмениие гахайда тэрэ зандань үгэхэдэ, хахадынь болбосоржо шададаггүй.

Үлэ багатай намарай һолоомые буйлуулангүйгөөр эдюулбэл, тэрэниие үлтирүүлхын түлөө мал хадаа үлүү ехэ шадалаа гаргадаг юм. Хэрбээ һолоомоёо һайнаар буйлуулжа үгөө һаа, мал амтархан эдидэг, энэ тэжээлэй хоол болосонь үлүү дээшэлдэг байна.

Бүдүүн тэжээлые юрын аргаар буйлуулхын тула тэрэниие хэршэжэ, дабһатай уһанда дэбтээхэ ба бусад тэжээлнүүдтэй—хэршэгдэһэн корнеплодууд, силос, барда, һагшадаһан гэхэ мэтэнүүдтэй холихо хэрэгтэй.

Намарай болон үбэлжэһэн һолоомо, михиинэ ба бусад бүдүүн тэжээлнүүд манай республикын условидо ехэхэн һуури эзэлдэг, тиимэ дээрэһээ малдаа тэдэниие буйлуулжа эдюулхэ тон шухала.

1949—50 онуудай малай үбэлжэлгэдэ Бичурын аймагай «Борец Октября», «Улаан одон» ба Зэдын аймагай зарим колхозууд малдаа тэжээл буйлуулан эдюулжэ, һайн дүн харуулһан байна.

Һолоомые ууралтуулжа ба хатажа эдюулхэ тон шухала, юундэб гэхэдэ, тэрэнэй шэмэнь ба малай эдисэ дээшэлдэг байна. Мүн, һолоомодо байдаг, малай үедэ хоро хүргэдэг микроорганизмнууд ууралтуулгаар үгы хэгдэдэг ба һолоомын хэршэдэһэн зөөлэрүүлэгдэдэг байха юм.

Заводой тусгаар бүтээһэн амбарта соо һолоомо ууралтуулхада һайн, хэрбээ тэрэнэй үгы һаань, бэшэндэ һуулгамал юрын тогоон соо ууралтуулхада болоно. Тогоон дээрэ дороо нүхэтэй бочко забһаргүйгөөр шэглэгдээд табигдаха ёһотой. Забһаргүйгөөр хабхаглагдаһан ба хэршэгдэмэл һолоомоор дүүргэгдэһэн бочко руу уурал табигдаха зэргэтэй. 30—40 минута үнгэрһэн хойно, хэршэгдэһэн һолоомые дулаасуулаад, ууралай хүрэнгүй гарадаг болоходонь, ууралынь хаагдаха байна.

Удаань, 10—12 часай турша соо һолоомоёо тогоон соонь байлгаха, һүүлээрнь тэрэнээ элдэб тэжээлтэй: хэршэгдэмэл корнеплодуудтай, талханай һагшадаһантай холижо, бүлеэн зандань малдаа үгэхэ хэрэгтэй.

Һолоомо буйлуулха хоёрдохи арга хадаа тэрэниие өөрыгөөрнь дулаасуулга болоно.

Модоор, шулуугаар хирпиисээр хэгдэһэн траншей болон нүхэн соо гү, али тусгаар байра соо һолоомые өөрыгөөрнь дулаасуулхын тула хэхэ ёһотой. Хэршэгдэһэн 100 килограмм һолоомо бүхэндэ 1,1 кубическа метр траншей хэрэгтэй. Траншейн гүнзэгы ба үргэниинь 1,5 метрһээ бага байхагүй. Тиин үдэр бүхэндэ бэлэн тэжээлтэй байхын тула траншейгээ 4—5 таһаг болгон хубааха хэрэгтэй.

Отделени бүхэндэнь нэгэ сүүдхэ соо хүсэд хүрэхэ тэжээл хэгдэхэ ёһотой. Тэрэниие 20—25 сантиметр зузаантайгаар олон дабхар болгон хэхэ, тиихэдэ 100 килограмм хэршэдэһэн бүхэндэ 7—8 хүнэг уһа хээд, һайнаар худхаһанай һүүлээр шангаар дараха ёһотой.

Хүйтэн уһаар норгоходо өөрөө дулаасалгань 1—1,5 сүүдхэ хүрэтэр удаардаг байна. Тиимэһээ 25—30 градус хүрэтэр бүлеэсэһэн уһаар норгохо шухала. Траншейнгээ бүхы таһагуудые хабтагайгаар хабхаглаад, дээрэһээнь шоройгоор, һолоомоор хушаха хэрэгтэй юм.

3—4 үдэр үнгэрһэн хойно хэршэгдэмэл һолоомын температурань 30—40 градус хүрэтэр дээшэлхэ, мүн бариһан хилээмэнэй үнэртэй болохо байна.

Тэжээлэй шанарые һайжаруулхын түлөө хэршэгдэмэл һолоомондо һагшадаһа, мүн ондоошье концентрированнэ тэжээл, хэршэгдэһэн корнеплодуудые үбһэнэй талха холижо хэхэ ёһотой.

Һолоомо бэлэдхэхэ 3-дахи арга хадаа извёсткын раствор соо буйлуулга болоно.

Энээниие хэхын түлөө нэгэ процентнэ извёстково һүн бэлэдхэгдэдэг юм. Тэрэнэй тула 100 литр уһанда 1 килограмм һайн извёстко хэхэ ёһотой. Һүүлээрнь тэрээн соо хэршэгдэмэл һолоомо хээд, 1 часай турша соо байлгаха юм. Тэрэнэй удаа хэршэдһээ уһанһаань гаргаад, хабтагай дээрэ хэжэ, нойтыень һэбэреэхэ хэрэгтэй.

Үбһэнэй талха бэлэдхэхын тула үбһые һолоомо хэршэдэг машинаар хэршээд, удаань бүри бутархайгаар хэршэдэг машинаар хэршээд, тээрмэдэ татажа, зөөлэн, бутархай болгодог юм.

Сагаан хүйтэнэй үедэ үбһэнэй хэршэдһые хатаангүй хэрэглэхэдэ болохо. Үбһэнэй талхые гахайнуудта, шубуудта, бүхы түрэлэй жэжэ малда бусад тэжээлтэй холижо норгоод, эдюулхэдэ болоно. Концентрированнэ тэжээлэй ехэхэн хубиие энэ талхаар һэлгэхэдэ болохо байна. Жэшээнь, 1 килограмм концентрированнэ тэжээлые 1 килограмм үбһэнэй һайн талхаар һэлгэжэ болоно. Витаминуудайнь үхэхэгүйн тула үбһэнэй талхые ууралтуулжа болохогүй.

Үбһэ тэжээл гамтайгаар ба зүбөөр гаргашалга хадаа малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй гол анхаралда байха ёһотой. Үбһэ тэжээлые хоролтодо оруулхагүйн тула үдэр бүхэндэ тэмсэхэ шухала. Малдаа тэжээлынь хүл доронь хаяжа үгэжэ болохогүй, юундэб гэхэдэ, зарим хубинь гэшхэгдэжэ, хэрэггүй болодог байна. Тиимэһээ малай байрые кормушка ба тэбшээр хангаха гээшэ тэжээл арбилхада туһалха юм.

Михиинэ малда эдюулхын тула тусгаар буйлуулха хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, михиинэ ехэ тооһотой ба элдэб холисотой байдаг. Михиинын тооһо арилгахын түлөө тэрэниие заабол норгохо ёһотой. Хэрбээ тэрэ тооһыень арилгаагүй һаа, малай амилдаг органуудта орожо, гэмтээхэ байна.

Тиихэдэ корнеплодууд ба хартаабхые шоройһоонь сэбэрлээд, томо бэшээр хэршэдэг юм.

Саг соогоо хуряагдаһан, түргэн, һайнаар хатаагдаһан ба зүбөөр хадагалагдаһан үбһэн, илангаяа клевер, люцернэ мэтын бобово ногоонууд, тимофеевкэ мэтын залаата ногоонууд тэжээлээр, минеральна зүйлнүүдээр, белогууд ба витаминуудаар элбэг тула үбэлэй үедэ малай һайн тэжээл болоно.

Иимэ үбһэ малда эдисэтэй болгохын тула, түрүү колхозууд тэрэниие тээрмэдэжэ, талхан болгодог.

Хүйтэн байрада байһан үхэр бэеэ дулаасуулхын тула сүүдхэ соо тэжээлэй 1—2 единицэ дулаагаа гаргашалдаг гэжэ научна шэнжэлэлгээр мэдэгдээ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, дулаалагдаагүй байрада байһан 80 толгой мал 50 тонно дунда шанартай үбһэ нэгэ үбэл соо үлүү ехые эдихэ байна. Хэрбээ энэ тэжээл эдюулээд, дулаан байрада байлгаа һаа, эдэ үнеэдһээ 40 мянган литр һүн гү, үхэрһөө 40 центнер мяхан абтаха жэшээтэй.

Мүн мал хүйтэн уһаар уһалагдадаг байгаа һаа, уһаяа дулаасуулхын тула ехэхэн тэжээл гаргашалдаг юм. Жэшээнь, 2 хүнэг хүйтэн уһа 10 градус хүрэтэр дулаасуулхын түлөө 0,5 килограмм нэмэлтэ үбһэ хэрэглэхэ ушартай.

Бурят-Монголой зооветинститудай багша нүхэр Нурминский болбол малай ууха уһа дулаасуулдаг автоматическа уһалалга хэхын тула тусгаар барилга түхеэрхые дурадхаһан байна. Тиимэһээ манай колхозуудай зорилго хадаа энэ установкыень үргэнөөр хэрэглэхэ ябадал болоно.

Тэжээл гамтайгаар хадагалга, һайнаар буйлуулга ба зүбөөр хэрэглэлгэ хадаа нилээд ехэ хэмжээнэй тэжээл арбилха, малайнгаа үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ, тоо толгойень олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ арга боломжо колхозуудта олгохо байна.

К. Хангалова, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын хүдөө ажахын пропагандын Управлениин ахалагша зоотехник.

Зураг дээрэ: ПВЗ-гэй зэд-шудхалгын цехын эрхим мастер Юмагали Елукешев (баруун гарһаа) эрхим стахановец-гурбанзуутан М. Чимитовта кокилейн деталие хабсаргаха тухай заажа байна. **М. Миневэй. фото.**

Шпалозаводойхидой амжалта

Сэлэнгын шпалозаводой коллектив жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнөө түсэбһөө гадуур 50 мянган хэһэг шпал хюреэдэхэ гэһэн уялга абаад, декабриин 11 болотор 22 мянган хэһэг шпал гаргаа. 1950 он соо 1946 онойхиһоо 5 дахин ехэ шпал хюреэдэгдэхэ байна. Мүн 1949 ондо шпал хюреэдэдэг нэгэ шэнэ станок табижа, тус заводойхид машинынгаа бүхы хүсые зүбөөр хэрэглэнэ. Станок дээрэ хүдэлмэрилдэг нүхэд Е. Мальцева, Н. Сергеева, Е. Гладышева ба бусад ажалайнгаа темпые нилээд дээшэлүүлэн, эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилэн гаргана. Тэрэшэлэн декабрь һара соо 256 вагон ашаха ёһотой байһан аад, 300 вагон ашаха зорилготойгоор коммунист Павел Иванович Борисовай хүтэлбэрилдэг ашалгын бригада эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, үдэрэйнгөө нормые 180—190 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

П. Петров.

Миллион түхэриг түсэбһөө гадуур...

Улан-Удын хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэришэд нютагай Совет. дүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үдэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа һэн. Тиигээд, Ленинградска хилээмэнэй заводой стахановецууд нүхэд Бондаренко ба мастер Бортановскиин түрүү методые эрхимээр шудалжа, оптово сэнгээр жэлэйнгээ түсэб уридшалан, декабриин 13-да дүүргэжэ, 10 тонно талха ба 60 мянган киловатт-час электроэнерги алмаа.

Мүн тус комбинадай коллектив шэнэ жэл хүрэтэр түсэбһөө гадуур нэгэ миллион түхэриг гүрэндөө оруулха уялга абаад, эрхимээр хүдэлмэрилжэ байна.

И. Новиков.

Мүрысөөнэй дүнгүүд

Бурят-Монголой АССР-эй финанснуудай Министерствын ба финансово-банкын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой хамтарһан заседани һаяхан боложо, республикын финансова органуудай социалистическэ мүрысөөнэй мүнөө жэлэй 9 һарын дүнгүүдые гаргаба. Тус заседани хадаа социалистическэ мүрысөөндэ абаһан уялгаяа дүүргэхэ талаар финансова хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн амжалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглээ.

Жэшээнь, Зэдын аймагай Дырестэйн сомоной налоговой агент нүхэр Налетов, Үшөөтын сомоной налоговой агент нүхэр Цыремпилов гэгшэд арад зоной дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ба ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри шадабаритайгаар ябуулһанай ашаар, мүнөө жэлэй хүдөө ажахын налог суглуулгые ноябриин 1-дэ сүм дүүргэһэн ба өөһэдынгөө участогуудта доёнхо гаргангүйгөөр, арад зонһоо орохо мүнгэ элсүүлгын квартальна түсэбүүдые дүүргэһэн байна.

III-дахи кварталай түсэбүүдые үлүүлжэ, социалистическэ мүрысөөнэй условинуудые амжалтатайгаар дүүргэгшэдэй тоодо: Хоринн аймагай гүрэнэй олзо оруулгын ахалагша инспектор нүхэр Путинцев, БМАССР-эй финанснуудай Министерствын гүрэнэй олзо оруулгын таһагай бухгалтер нүхэр Горбунова болон бусад оролсоно.

Мүрысөөндэ шалгарһан финансова хүдэлмэрилэгшэд Министерствынгээ ба профсоюзайнгаа обкомой Хүндэлэлэй дэбтэртэ, мүн Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Р. Иткин.

Депутадта кандидадай хүтэлбэрилдэг бригадада

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай колбасна цехын шприцовочно бригадые городской Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Нина Павловна Роговой хүтэлбэрилнэ.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ тус бригадын гэшүүд барандаа стахановска вахтада жагсаад, ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ. Тус бригада гансахан ноябрь һара соо 20 центнер колбаса түсэбһөө гадуур шприцовалһан байна.

А. Шестаков.

35 ТРАКТОРНУУД ЗАҺАБАРИЛАГДАА

Тракторнуудые заһабарилха IV-дэхи кварталай түсэбые 15 хоногоор урид дүүргэхэ гэһэн үгэеэ Түнхэнэй МТС-эй коллектив хэрэг дээрэнь бэелүүлбэ. 25 тракторнуудай орондо 35 заһабарилжа, түсэбөө 136 процент дүүргэбэ.

МТС-эй зарим бригаданууд тракторнуудые заһабарилха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Тэдэнэй тоодо Н. Л. Поповой, Б. Бухаевай ба бусад 3 бригаданууд оролсоно. Эдэнэр социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури хододоо эзэлжэ ябана.

13 хоногоор урид

Бичурын аймагай Мало-Куналейскэ МТС-эй түрүү механизаторнууд социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Эрхим түмэршэ, дархан-стахановец Г. М. Фалилеев, балта сохигшо Г. Конечных гэгшэд декабрь һарын даалгабариие болзорһоонь 13 хоногоор урид 247 процент дүүргэбэ. Мүн түмэршэ дархан Синицын, Сафонов хоёр һарын даалгабари дүүргэһэн байха юм.

Эдэнэр шэнэ жэлые угтуулан ажалай үшөө үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

А. Шулунов.

Шадабаритай үхэршэн

Зэдын аймагай «Улаан Үшөөтэ» колхозой гэшүүн Дамдин-Сурун Добчинов малажал дээрэ үни удаан хүдэлмэрилжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Нүхэр Добчинов нёдондо жэлдэ гунан үхэрнүүдые тушаажа абаад, харууһалжа байна. Даабарита малнуудаа таргалуулхын тулада нүхэр Добчинов ехэ оролдолго гаргана, зоотехническэ бүхы заабаринуудые нигтаар сахин, малаа харууһална.

Зунай үедэ үхэрнүүдээ һайса таргалуулхын тулада шадабаритайгаар харууһалдаг, бэлшээриин участогуудые ээлжээлүүлэн хэрэглэдэг. Халуун үдэрнүүдтэ һэбшээтэй газарта амаруулжа ябаад, адуулдаг юм. Гадна, һүни орой болотор адуулжа, һүниин хахадһаа хойшо үүрэй сайтар амаруулаад, үглөөгүүр эртэ бэлшээдэг байна. Оролдосотойгоор харууһалһанай ашаар нүхэр Добчиновай гүүртын малнууд тобир тарганууд болонхой. Гүүртынь бүхы үхэрнүүдэй (83 толгой) амидын шэгнүүр хамта дээрээ энэ жэлдэ нилээд ехээр нэмэһэн байха юм.

Энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые хаһа саг соонь дүүргэһэн байна. Малайнгаа байра һайнаар түхеэрээ. Мүнөө үбэлжэлгые эмхитэйгээр ябуулжа байна. Бэлшээриингээ газарые участогууд болгожо хубаарилан, саг сагта тэрэнээ һэлгэн, малнуудаа адууладаг. Мүнөө нүхэр Добчиновай хаража ябаһан малнууд тон һайн шадалтайнууд юм.

Г. Гурожапов.

...а хэһэн байна гэжэ Ленин тэмдэглэнэ.

Гүрэнэй хуушанай машиные юугээр һэлгэхэб, пролетарска энэ гүрэнэй формонь ямар байха ёһотойб? Энэ асуудалда Маркс 1871 оной Парижска коммунын дүршэлые шэнжэлэн үзэһэнэй үндэһэ һуури дээрэһээ харюу үгэһэн байна. Парижска коммунын түхэлтэй политическэ организаци хадаа пролетариадай диктатурын эгээл зохистой формонь мүн гэжэ Маркс бэшээ һэн.

Гэбэшье, энэ положенинь Маркс ба Энгельсын зохёолнууд соо саашадаа хүгжөөгдөөгүй байгаа.

Парламентарна республика хадаа пролетариадай диктатурын эрхим формо гэжэ марксистска теоретигууд тоолодог байгаа.

1905—1907 онуудай революциин ба илангаяа 1917 оной февральска буржуазно-демократическа революциин дүй дүршэлые согсолһоной үндэһэ һуури дээрэһээ Ленин болбол капитализмһаа социализмда орожо байха үедэ обществын политическэ организациин шэнэ, нарижуулагдаһан формо—Соведүүдэй засаг нээһэн байна.

«Хүдэлмэришэдэй депутадуудай Соведүүдһээ парламентарна республика тээшэ һөөргөө бусалга хадаа алхам гэдэргээ болохо бэлэй, тиимэһээ парламентарна республика бэшэ, харин бүхы орон доторо дорооһоо дээрэ хүрэтэр хүдэлмэришэдэй, Батрагуудай ба тариашадай депутадуудай Соведэй республика» гэжэ өөрынгөө мэдээжэ «Апрельскэ тезисүүд» соо Ленин бэшээ һэн.

Энэ хадаа бүхэдэлхэйн-түүхэтэ шанартай нээлтэ байгаа һэн. Соведүүдэй республика хадаа үнинһөө хойшо бэдэрэгдэжэ байһан ба пролетариадай диктатурын эсэсэй эсэстэ олдоһон формонь байгаа. Ленин болбол Соведүүдэй республикые демократиин шэнэ, дээдэ тип гэжэ тоолоһон юм.

Соведүүдэй гүрэн лэ имагта олонхидой, ажалшадай, арадай тала бариһан бодото демократи мүн.

Советскэ засаг болбол гансашье капитализмһаа социализмда оролгын үедэ бэшэ, мүн социализмһаа коммунизмда дамжан орожо байхада, социалистическэ гүрэнэй функциие бэелүүлхэ хэрэгтэ эрхимээр зохилдуулагдаһан, хүдэлмэришэн ангиин диктатурын дээдэ формонь мүн. Энэнь советскэ, социалистическэ гүрэнэй гушан гурбан жэл соо ажаһууһан дүй дүршэлөөр батадхагдана.

Капитализмһаа коммунизмда оролго хадаа угаа олон ба элдэб янзын политическэ формонуудые заабол ушаруулангүй байжа шадахагүй, гэбэшье энэ зуура гол удхань зайлашагүй нэгэн: пролетариадай диктатура байха ёһотой гэжэ Ленин бэшээ һэн.

Европын центральна ба Зүүн-урдахи оронуудта пролетариадай диктатурын формо болгон, арадай демократиин ёһо гурим байгуулга хадаа Владимир Ильич Ленинэй уридшалан хэлэһэн үгые бүхыдэнь ба сүм батална.

Коммунистическэ обществын доодо ба дээдэ формонууд тухай Марксын ба Энгельсын гениальна уридшалан хэлэһэн үгые согсолхо зуураа, Ленин болбол коммунистическэ общество гээшэ өөрынгөө хүгжэлтэдэ түрүүн доодо фазада—социализмда, һүүлдэнь дээдэ фазада—коммунизмда орохо юм гэжэ заана.

Тэдэнэй хоорондо «хитадай хана» үгы юм. Социализм ба коммунизм гээшэ коммунистическэ формациин имагтал нэгэн адли фазанууд мүн. Доодо ба дээдэ фаза гэдэгынь имагтал «шатанууд», коммунистическэ обществын хүгжэлтын үенүүд гээшэ. Тэдэнь юрэнхы ниитэ үндэһэтэй, үйлэдбэриин харилсаануудай единэ түхэлтэй — үйлэдбэриин зэр зэмсэгтэ общественнэ зөөри байдаг ба хүниие хүнэй мүлжэлгэ байдаггүй юм.

Энээн дээрэһээ, социализмһаа коммунизмда дамжан оролгонь даамайгаар, эволюционноор бэелүүлэгдэхэ юм. Гэбэшье тэдэнэй хоорондо горьтойхон илгаа бии юм. Социализмын үедэ,—гэжэ Ленин бэшэнэ,—«үйлэдбэриин зэр зэбсэг хадаа зарим нюурнуудай энгэй зөөри байхаа болино. Үйлэдбэриин зэр зэбсэг обществын болоно. Энэ хадаа социализмын үедэ хүн зоной хоорондохи тэгшэбэшэ байдал гол түлэб усадхагдаа: ангиин тэгшэбэшэ байдал, мүлжэлгэ, социальна дарлалта үгы болоно, социализмын үедэ үнэн зүб ба тэгшэ эрхэ, тайлбарилан хэлэхэдэ, обществын бүхы гэшүүд тэгшэ эрхэтэй, общественнэ зөөри болохо үйлэдбэриин зэр зэбсэг ба хэрэгсэлнүүдтэ адли харилсаатай байха, «хэн хүдэлмэрилнэгүйб, тэрэ хүн эдеэлхэ ёһогүй», «ажалай нэгэ адли тоогой түлөө—нэгэн адли тоогой продукт абаха» гэһэн принципүүдэй ёһоор, өөрынгөө шадабаряар ажаллаха ба өөрынгөө ажалай тоогой ба шанарай талаар абаха тэгшэ эрхэтэй байха гэһэн удхатай юм».

Гэбэшье, коммунистическэ обществын доодо фазань—социализм —гүйсэд тэгшэ эрхэ үгэжэ шадахагүй гэжэ Ленин һургана. Тиин гүйсэд тэгшэ эрхэ хадаа имагтал коммунизмын үедэ— өөрынгөө үндэһэ һуури дээрэ хүгжэһэн ба экономическа болбосоролой үлэмжэ дээдэ шатада хүрэһэн шэнэ обществын дээдэ фазада, «общественнэ баялигай бүхы булагуудай дүүрэн урасхалаар урдахадань» (Маркс), «хүн бүхэнһөө шадалайнь зэргээр, хүн бүхэндэ—хэрэглэлэйнь зэргээр» гэһэн принципэй туйлагдаад лэ байхада бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Социализм тухай үхэнги, нэгэл газартаа сарсашаһан, хүгжэшэгүй юумэн гэхэ мэтээр хэлэдэг буржуазна худал хуурмаг тайлбарилгые Ленин эрид хатуугаар буруушаана. «Үнэн хэрэг дээрээ, —гэжэ Ленин бэшэнэ,—общественнэ ба хубиин ажабайдалай хамаг бүхы һалбаринуудта болоһон урагшаа дабхиһан хүдэлөөн гээшэ имагтал социализмһаа эхилээд олонхи хүн зоной хабаадалгатайгаар, түргэн, ёһотой, үнэхөөр олониитын болодог юм».

Ленинэй энэ үгые манай орон доторхи социализмын байгуулалтын дүршэл (социалистическэ мүрысөөн, стахановска хүдэлөөн, новаторнуудай хүдэлөөн) бүхыдэнь ба сүм батадхаһан байна.

Ленин болбол социализмһаа коммунизм тээшэ обществын хүгжэхэ замууд тухай асуудалые «Гүрэн ба революци» гэһэн ном соогоо харуулаа. Тиин энэнь имагтал юрэнхы дээрээ харуулагдаһан байгаа. Юундэб гэхэдэ тэрэ үедэ революционно хүдэлөөнэй практика хадаа үшөө энэ асуудалые дэбжүүлээгүй байгаа һэн.

Гүрэн гээшэ обществын ангинууд болон хахарһанай продукт мүн гэһэнһээ үндэһэлжэ, Маркс, Энгельс хадаа ангинуудай үгы болохотой хамта, гүрэн үгы болохо, үхэхэ юм гэһэн тобшолол хэһэн юм. Тэдэнэр али нэгэн конкретнэ социалистическэ гүрэн гү, али нэгэн тусгаар орон тушаа бэшэ, харин юрэнхы дээрэнь социалистическэ гүрэнэй хүгжэлтын харааһаа, бүхы оронуудта гү, али олонхи оронуудта социализмын илалтань болохо гэһэн харааһаа энэ тобшолол хэһэн байна.

Шэнэ эпоходо — империализмын эпоходо ажаһууһан ба хүдэлмэрилжэ байһан Ленин болбол зарим нэгэн тусгаар абтаһан орондо социализм илажа болохо тухай ба нэгэн доро бүхы оронуудта социализмын илалтань болошогүй гэһэн гениальна теориие байгуулаа.

1917 ондо «Гүрэн ба революци» гэһэн өөрынгөө зохёол дээрэ хүдэлмэрилжэ байхадаа, Ленин болбол коммунизм тухай асуудалые тон конкретнээр үшөө табижа шадахагүй байгаа.

Социализмһаа коммунизмда дамжан оролго ямар конкретнэ аргануудаар бэелүүлэгдэхэб гэһэн асуудалда Ленин иигэжэ харюусаа һэн. «Энэ үндэр дээдэ зорилгодо ямарнуун этапнуудаар, ямарнууд практическа хэмжээ-ябуулгануудай аргаар хүн түрэлхидэй хүрэхэ байһые бидэнэр мэдэхэгүй ба мэдэжэшье шадахагүй байнабди». (нюур 439).

Ленин «Гүрэн ба революци» гэһэн зохёолойнгоо хоёрдохи хубиие бэшэхэ гэжэ байгаа. Энээн соогоо 1905 ба 1917 онуудта болоһон революцинуудай мэдээнүүдые согсолхоор бодомжолһон байгаа. Гэбэшье наһа бараһан дээрэһээ энэ зорилгые Ленин бэелүүлжэ шадаагүй һэн. Ленинэй хэжэ урдэгүй юумые нүхэр Сталин гениальнаар бэелүүлээ. Тиин нүхэр Сталин болбол советскэ гүрэнэй тон ехэ баялиг дүй дүршэлдэ түшэглэн, социалистическэ гүрэн тухай, тэрэнэй хүгжэлтын гол гол фазанууд тушаа, түүхэтэ оршон байдалай хубилхатай хамта, советскэ гүрэнэй функциин хубилха тушаа, хэрбээ капиталистическэ хүреэлэлгын бии байгаа һаа коммунизмыншье үедэ гүрэнэй бии байлга ба бүхэжэлтын шухала байһан тухай нэгэн бүхэли ба нарин нигта һургаал байгуулаа.

Нүхэр Сталинай энэ положени хадаа гүрэн тухай марксизмын теориие шэнэнүүд тобшололнуудаар баяжуулһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайн хадаа манай оронои ажабайдалда ба тэрэнэй түүхэтэ хуби заяануудта, социалистическэ гүрэн тухай марксистско-ленинскэ һургаалда ороһон гениальна сталинска баялигай ямар ехэ үүргэ дүүргэһые харуулаа.

Социалистическэ гүрэн тухай, социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалай эхи үндэһэнүүд тушаа һургаал хадаа «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайн тухай» нүхэр Сталинай ном соо саашанхи хүгжэлтээ олоо.

Энэ теориие хүтэлбэри болгон, Ленин—Сталинай парти хадаа социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ замаар советскэ арадые илалта түгэлдэрөөр удирдана.

Б. Баймин, Д. Жалсабон.

Ш. НИМБУЕВ

Октябриин туг доро*)

(ПОЭМЭ)

5. АГУУЕХЭ hУРАГ СУУ

hундалданхай хоёр хүн
(hундалдаашань набтархан),
Хадын бооръёр гүйлгэнэ,
Харгын саhа бурьюулна.
Урдахиинь харахада
Ута Тарбын түхэлтэй,
Хойтохиинь харахада
Холхойн барлаг хэбэртэй.
— Баян Холхойе түргэхэн
Хорооходо яаха юм,
Баран зөөриинь үтэрхэн
Хубаахада яаха юм?
—Доржи, Доржи, бү яара.
Яарахада даарадаг юм,
Сагhаа урид яарабал
Яhан булуу мэрэдэг юм.
Арадай засагай эндэмнай
Ерэхыень баглая,
Ашата заабаряа бидэндээ
Үгэхыень хүлеэе.
Сохи, сохи, мориёо,
Нэшэ, нэшэ, шолмоёо—
Зараа түргэн тараая,
Зон нүхэдөө баясуулая!

* * *

Илалта тухай hураг суу
Сахилгаан шэнгеэр хиидэнэ.
Дэлхэйн ажалшад баран хуу
Агуу баяраар угтана.
Телеграфна шугамшье
Энээни даажа ядана,
Телефонно утаhаншье
Багтаажа ядаад хахана.
Энээни дуулаhан эвенкшье
Ороёо унаад табилуулна.
Элhэтэ нютагай казахшье
Тэмээндээ мордоод хатаруулна.
Улам саашань тараана,
Улад зоноо баясаана.
Энэ агуу мэдээе
Элhэн гобишье хаанагүй.
Үндэрөөрөө мэдээжэ
Орьёл уулашье хаанагүй.
Үрэй мүнгэн толон соо,
Үргэн далайн долгин соо,
Үүлэнэй сагаан хүбэн соо,
Шүүдэрэй hайхан дуhал соо
Энэ мэдээн бэшээтэй,
Уран гараар hиилээтэй
Гэжэ зүүдэлэн hанамаар,
Сэдьхэл зүрхөө баясамаар!
Революционернүүдэй Эхэ
Эрэлхэг сарюун
Ниловна *) ерээд,
Улаан гэрэлээр толорhон ехэ
Ошото тугаа
Урдаа баряад,
Хүсэтэ хүнүүдээ
Хойноо дахуулаад,
Хүбүүн Павелаа
Хажуудаа хараад,
Бата лабаар
Гэшхэлэн ябана,
Баяр зондоо
Хүргэжэ ябана,—
Гэжэ зүүдэлэн hанамаар,
Сэдьхэл зүрхөө ханамаар!
Эрэлхэгүүдэй эрэлхэг
Революциин Буревестник
Даляа дэбин
Далай долгидхон,
Абяа гаран
Агаар доhолгон,
Үндэрэй оройгоор
Элин ниидэнэ,
Үүлэнэй нааханууp
Дүүлин ниидэнэ,
Илалта тухай
Дуулан ябана,
Баярта мэдээ
Тараан ябана, —
Гэжэ зүүдэлэн hанамаар,
Сэдьхэл зүрхөө ханамаар!

6. АЮУЛ ҮҮДЭ ТОНШОНО

Арадай залуу засагай
Амиинь боохо hанаатай
Арбаад тээhээнь дайсанууд
Аhалдажа ороно,
Шүдхэр шэнги черчилльнүүд
Шүдөө зуугаад ерэнэ.
Үсэд тэмсэл эхилнэ,
Үхэл үүдэ тоншоно...
Ленинэй нангин тугай
Туяае хараhан,
Большевистскэ үнэнэй
Шэмые амсаhан,
Дарлалай гэнжын
Таhархые хараhан,
Зоболонгой түрмын
Эбдэрхые үзэhэн
Жаргалай түлхюур
Гартаа бариhан,
Жабхалан hайхан
Замдаа гараhан
Арад хэзээшье диилдэхэгүй,
Түрэ засагаа алдахагүй!
Даляа хүсэhэн
Бүргэд зоригтойл,
Нюргаа сэхэлhэн
Арад хүсэтэйл!
Омог эрэлхэг чапаевууд,
Олон миллион корчагинууд
Арадай дундаhаа бодохол,
Аюулта дайсадаа дарахал!..
Баяраа эдлэhэн тарбанууд,
Жаргалаа хараhан доржинууд,
Түүхэтэ илалтаа хамгаалан,
Түрэл засагаа аршалан,
Арсалан зоригтойгоор тэмсэгты,
Ангиин дайсады даралсагты!

7. МАТРОСОЙ ХӨӨРӨӨН

Орьёл уулын хормойдо,
Ойтой жалгын талмайда
Хүхэ утаан бурьялна,
Хүнүүд ойронь обоорно.
Нэгэниинь үгэ хэлэнэ,
Бэшэниинь тойрон шагнана.
Ородшье хүнүүд олон,
Бурядшье хүнүүд олон.
Якудшье хүнүүд бии хаш,
Эвенкшье хүнүүд бии хаш...
Түгсүүлнүүдтэ түшүүлhэн
Буунууд тэндэ архайна,
Сагдуул доро буулгаhан
Ашааханууд жэрынэ.
Хадын горхон шурьяна,
Хаа-яа морид турьяна.
Бүтүү бүглүү газараар
Буутай хүнүүд зогсоно,
hард лэ юумын гэхэлээр
Тэрд лэ гэлдээд, зэhэнэ.
Орохо наранай туяада
Үүлэнэй эрьмэг улайна,
Огторгойн баруун хаяада
Гохигор hара сайбана...

* * *

Боро хараан таhарба.
Боргооhонууд гаараба.
Хүбшын шоно улина.
Хүхын абяан дуулдана.
Түрүүшын мүшэд эмнинэ.
Түүдэгэй галхан ониино...
Парольнуудаа мэдээд,
Часовойнууд ошобо.
Партизанууд тараад,
Унтахаяа түхеэрбэ.
Эдэнэр барандаа эбтэйнүүд,
Эрэлхэг хатуу зоригтойнууд.
Хорёод hара тэмсэжэ,
Олон дайсады hүнөөгөө,
Олон деревни сүлөөлөө.
Ходол хамта ябажа,
Танилсахыса танилсаа,
Тарашагүйгөөр эжэлшээ.
Арюун зорилго
Тэдэниие нэгэдхээ,
Аюулта тэмсэл
Зоригыень шэрээгээ.
Үлhэхэ үдэрэй тудахада
Адли үлhэжэ ябаа.
Үбэлэй хүйтэнэй ерэхэдэ
Адли тэсэжэ гараа.
Үхэлтэ муухай дайсадаа
Хамта даран ерээ.
Үнэн hайхан үгэнүүдээ
Абалсажа ябаа.
Нэгэ эхэhээ
Түрэhэн шэнги болоо.
Нэгэ бүлэ соо
Үдэhэн шэнги болоо.
Доржиие мүнөө танихагүйт —
Дорюун, эрэлхэг болонхой,
Сэсээр тэрэни булихагүйт,
Сэсэн гүнзэгы бодолтой...
Эмээлнүүдээ дэрлэнхэй,
Тохомуудаа дэбдинхэй,
Гурбан нүхэдүүд хэбтэнэ,
Гуламта ойронь залирна.
Нэгэдэхинь—Семён Румянцев,
Хоёрдохинь—Тарба Гунзынов,
Гурбадахинь—Доржи Данзанов.
Партиин заабаряар Румянцев
Центр газарhаа ерээ юм.
Партизанска энэ отрядай
Политкомиссар болоо юм...
Дээрэнь нарhан арьяына,
Мүшэд тодоор аржына.
Семён үндын хэсынэ,
Сэсэн бэрхээр хөөрэнэ,
«Аврора» дээрэ матросоор
Алба хэhэн тухайдаа,
Үбэлэй Ордондо бэеэрээ
Добтололсоhон тухайдаа,
Ленин багшын үгые
Шэхээрээ шагнаhан тухайдаа,
Сталин багшын гарые
Гараараа бариhан тухайдаа...
Урдана, урдана үгэнүүдынь,
Шагнана, шагнана нүхэдүүдынь.
Нидхээ Доржи буулгана,
Нюдөө аняад харана:
«Ура!» хашхаран солдадууд
Үер шэнгеэр урдана.
Гараа үргэhэн кадедүүд
Түрмэ тээшэ туулгана.
«Аврорын» пушкын буудахань
Харагдахадал гэнэ,
Агуу Ленинэй үгэнүүдынь
Сууряатахадал гэнэ.
Матросуудай дунда
Румянцев ябана.
Сталин ерээд гэнтэ
Гарыень барина.
Улаан тугай туяаhаа
Зоной шарай толорно,
Огсом шанга «Ураhаа»
Орон дэлхэй зэдлэнэ...
Урдана
Семёной үгэнүүдынь,
Шагнана
ойрохи нүхэдүүдынь...
«Коммунистическэ
манифестын» удхые
Дэлгэрэнгыгээр тайлана,
Коммунистическэ
партиин тэмсэлые
Эхинhээн абажа харуулна.
Партийна биледээ Тарба
Барижа үзөөд, баясана.
Комсомолец байhанаа Доржи
Омогорхон hанана.
Доржиин бодол далижан
Холын холуур ниидэнэ,
Ерээдүй руу дүүлижэ
Коммунизмда хүрэнэ...

(*Үргэлжэлэлынь хожом гараха*)

*) М. Горькиин «Эхэ» гэжэ повестиин героиня.

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын 239 ба 248-дахи номернуудта.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани декабриин 16 ба 17-до иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд добтолго хэжэ үргэлжэлөө гэхэтэй хамта, дайсанай бута сохигдоhон сэрэгүүдэй бутаран тараhан үлэгдэлнүүдые усадхаха байлдаануудые хэhэн байна.

Центральна фронт дээрэ ба баруун эрьеын райондо Арадай армиин частьнууд дайсанай бута сохигдоhон частьнуудые усадхахадаа ехэ амжалтануудые туйлаад, дайсанай хамгаалалтын удаадахи линии тээшэ добтолго хэжэ үргэлжэлөө.

Зүүн эрье дээрэ Арадай армиин частьнууд дайшалхы амжалтануудаа хүгжөөжэ, урда зүг руу добтолжо үргэлжэлөө.

Дайсанай тылдэ арадай партизануудай отрядууд Арадай армиин частьнуудай добтолгые дэмжэжэ, өөhэдынгөө ябуулгануудые эдэбхитэй болгожо байна.

Американска интервентнүүдэй сэрэгүүд ба тэдэнэй хүлhэншэд болбол корейскэ Арадай армиин ба Хитадай hайндуратанай сохилто доро урда зүг руу сухарихадаа, корейскэ городууд болон тосхонуудые зорюута hандаргана, усадхана. Тэдэнэр таряашадай гэрнүүдhээ эхилээд городуудтахи ниитын байшангууд ба коммунальна барилганууд хүрэтэр бүхы юумые шатаана, дэлбэлнэ.

☆ ☆ ☆

ХОЙТО КОРЕЯ, декабриин 18. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани декабриин 18-да иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд Хитадай hайндуратанай отрядуудтай хамтадаа улам шэнэ шэнэ территоринуудые сүлөөлэн, добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ байна.

Йоньчхониин (Ренсен) райондо Арадай армиин частьнууд Дзенкоку тээшэ добтолжо, 38-дахи параллель дээрэ байдаг энэ городые декабриин 15-да бүрин сүлөөлөө, тиихэдээ фронтын энэ участок дээрэ дайсанай частьнуудые усадхаhан байна. Дзенкокуе сүлөөлхэ байлдаануудта Арадай армиин частьнууд дайсанай 900 гаран солдадууд ба офицернүүдые алаhан, шархатуулhан байна. 140 үлүүтэй хүн плендэ абтаа. Иимэ трофейнүүд абтаа гэбэл: 120-миллиметрын 4 ехэ буу, 105-миллиметрын 3 ехэ буу, хүндэ ба хүнгэн 10 пулемет, 8 автомат, 200 гаран винтовко, 5 радиоустановко, автомашина, 100 километр телефонно провода, элдэб калибрын 300 гаран хайрсаг снарядууд ба сэрэгэй бусад олон техникэ болоно. 2 танк ба 2 автомашина усадхагдаа.

Баруун фронт дээрэ Арадай армиин частьнууд хэдэ хэдэн горьтой сохилтонуудые хэжэ, Сарибонь (Сяриин), Сохын, Синмак (Синмаку), Намчхонь (Нансен) ба Кымчхонь (Кинсен) гэжэ стратегическэ шухала пунктнуудые сүлөөлөө.

Баруун эрье дээрэ, 38-дахи параллельhээ хойгуур байдаг бүхы городууд ба тосхонууд сүлөөлэгдөө.

Агрессивнэ Хойто-атлантическа союзай соведэй сесси

ПАРИЖ, декабриин 18. (ТАСС). Хойто-атлантическа союзай соведэй сесси Брюссельдэ нээгдэхэнь гэжэ Франс пресс агентство дамжуулба.

Хойто-атлантическа агрессивнэ пакт баталhан 12 оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд ба оборонын министрнүүд, тэрэшэлэн Германиие эзэмдэлгын баруунай 3 зоны верховно комиссарнууд сессидэ хабаадана.

Пхеньянда американска интервентнүүдэй хэhэн зэрлиг аашанууд

ХОЙТО-КОРЕЯ, декабриин 16. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин ба Хитадай hайндуратанай сохилто доро урда зүг руу сухарижа байгаа американска интервентнүүд ба лисынмановска сэрэгүүд корейскэ городууд болон тосхонуудые зорюута hандаргана, усадхана.

Эдэ нохосууд Пхеньянда ялангаяа ехэ «оролдолго» гаргаа. Пхеньян хадаа Кореяын эртэ урдын столица—корейскэ арадай омогорхол мүн. Табанжэлэй урда тээ японско булимтарагшадые намнаhанай hүүлээр энэ город шэнээр баригдаа. Правительственна эмхи зургаануудай байшангууд, арадай суглаанай байшан, культурын байшан, оперно театр, hургуулинууд, Ким Ир Сенэй нэрэмжэтэ университет, клубууд, өөрынгөө архитектураар алдаршаhан хуушан сагай олон барилганууд, болбосон түхэлтэй коттеджнүүд хадаа энэ городто ерэhэн хүн бүхэнэй анхаралые татадаг байгаа.

Корейскэ Арадай армиин сохилтонууд доро сухарихадаа, американска командовани городые үгы хэхэ гэhэн захиралта үгөө, Пхеньяниие американска сэрэгүүдэй орхижо ябахаhаа хэдэн үдэрэй урда тээ, тусхай шатаагшадай ба дэлбэлэгшэдэй команданууд урид хэгдэhэн түсэбэй ёhоор квартал бүхэндэ, байшан бүхэндэ ябажа тэдэниие үгы хэхээр бэлэдхэhэн байна. Уданшьегүй город түймэрэй утаанда абтаба. Тэhэрэлгэнүүд хойно хойноhоо болоо.

Городые зэрлиг муухайгаар hандаргаhанай hүүлээршье, американска сэрэгүүдэй командовани хадаа таhара удара татагдаhан город дээрэ үшөө хэдэн зуугаад тонно фугасна бомбонуудые хаяхын тула хүндэ бомбардировщигуудай эскадрильнуудые эльгээhэн байна.

Городто орожо ерэhэнэйнгээ hүүлээр американецууд ба лисынмановецууд Пхеньянай амгалан хүн зониие ниитэ дээрэнь дары хюдажа эхилээ. Эхэнэрнүүд, хүгшэд ба үхибүүдые оруулалсаад, олон мянган хүнүүдые буудажа ба үлгэжэ алаhан байна.

Англиин финанснуудай министрын мэдүүлгэ тушаа

ЛОНДОН, декабриин 16. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулhанай ёhоор, декабриин 13-да Англиин финанснуудай министр Хью Гэйтскелл хадаа Маршаллай түсэбөөр Англида туhаламжа үзүүлхэ ябадал 1951 оной январиин 1-hээ хойшо зогсоогдохо юм гэжэ общинануудай палатада мэдүүлбэ. Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhоор, энээнэй шалтагааниинь юуб гэхэдэ, сэрэгэй программа бэелүүлhэн дээрэhээ американска экономикын хүшэр хүндэ байдал ба Англиин экономическа «прогресс» энээнэй шалтагааниинь болоно.

Маршаллай түсэбэй ёhоор «туhаламжа» абаhанай түлөө Англи хадаа СССР-тэ, арадай демократиин оронуудта ба колонинуудтахи сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү американска сэрэгэй союзда хабаадаhан, ороной бэеэ даангi байдалhаа арсаhан байна гэжэ «Дейли Уоркер» газетэ редакционно статья соогоо мэдүүлнэ.

Энэ союзай үмэнэхи манай уялганууд хадаа зэбсэг түхеэрхэ гаргашануудаа жэл соо 400 миллион фунт стерлингhээ доошо бэшээр ехэдхэхыемнай баалана, энэнь Маршаллай түсэбэй ёhоор «туhаламжа» үзүүлхэ жэлэй ямаршье суммаhаа үлүү байна. Америкын союзник боложо манай абаhан уялгануудай уршагаар, манай хүбүүд Кореядэхи дайнда үхэжэ байна, тэрэ дайн Англиин интересүүдтэ огто таарахагүй юм.

Англида байгаад бусаhан американска посол Кеннеди гэгшэ США-гэй гадаадын политикын дүнгүүд тухай хэлэбэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 15. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Англида байгаад бусаhан американска посол Джозеф Кеннеди гэгшэ Виргиниин штадтахи Шарлоттсвильска университедтэ үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлээ: Холбоото Штадуудай гадаадын политикань «өөрыгөө хорлоhон» удхатай байна. Американска политика хадаа Азиhаа гараха ба Европоhоо гараха, тиигээд Холбоото Штадуудые, мүн бүмбэрсэгэй баруун хахадые барандань тон эршэмтэйгээр зэбсэглэжэ үргэлжэлхэ принципүүд дээрэ үндэhэлхэ ёhотой. «Түрүүшын алхам хадаа, — гэжэ Кеннеди хэлэнэ, — Кореяhээ ба мүн Азиин бүхы пунктнуудhаа гараха ябадал болоно. Иимэ политика ямар удхатайб гэхэдэ, бидэниие байлдаанда хэрбээ баадхаа hаань, Номгон далай дээрэ байлдаанай полиие бидэ өөhэдөө шэлэхэ, тэрэшэлэн энэ шэлэлгээе манай өөрын оборонодо ямаршье хабаагүй политическэ ба идеологическа бодомжонуудhаа дулдыдуулхагүй болонобди. Удаадахи алхам хадаа энэл принципые Европодо хэрэглэхэ ябадал болоно. Эльбын линиие гү, али Рейнэй линиие бариха арга боломжо тухай мүнөөдэр хэлэhэнэйшье үрэгүй. Европейскэ hуларhан оронууд тус линиие барижа байха гэжэ хүсөөд, батаар шиидээ hаань, тэдэндэ зарим тэды туhаламжа үзүүлжэ магад байгаабди. Гэбэшье, сэрэгэй донкихотско аашануудта зорюулан манай зэбсэгүүдые ба манай хүнүүдые хэрэглэhэнэй ямаршье удхагүй байна.

Иимэ политикые номгоодхолго гээшэ гэжэ шүүмжэлхэ байха. Ухаагүй уялгануудhаа арсалга, өөрөө ара үбэргүй зэбсэглээд ба хайшан гэжэ, юунэй түлөө дайлалдаха байнабта гэжэ эли, тодоор заажа үгэлгэ — номгоодхолго гээшэ аал».

Европейскэ оронуудта «туhалха ябадалда» США-гэй гаргаhан гаргашанууд ба Кореядэ үзүүлhэн сэрэгэй туhаламжа тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтон, Кеннеди иигэжэ хэлэнэ:

«Энэ политика хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци тээшэ нюргаараа эрьеhэн ябадал мүн гэжэ, эсэстээ, хүнүүд хэлэхэ байха. Энээндэ хоёр харюу бии байна: нэгэдэхеэр, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацидахи бүхы хүндэ хүшэрые гол түлэб дааха аргамнайгүй. Бүхы нэгэдэмэл нацануудай сэрэгүүдhээ 9 дахин олые Кореядэ барижа байнабди. Урда-кореецүүдые лэ оруулалсангүй, бүхы бусад нэгэдэмэл нацануудhаа 90 дахин ехэ гээлтэ хоролто бидэнэр үзөөбди. Тус оронуудта бидэнэй үгэhэн миллиарднуудые Кореядэ байхадамнай эдэ оронуудай зүгhөө үзүүлжэ байгаа туhаламжатайнь сасуулаад үзэгты. hаяхан тоолоод үзэхэдэ, иимэ баланс гараhан байна.

АНГЛИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай дүүрэhэнэй hүүлээр 5.861 миллион доллар ба дайнай үедэ 30.387 миллион доллар, тэрээнhээ гадна 1951 ондо үгтэхэ 2 миллиард доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: Кореядэ байгаа газарай 6000 сэрэгшэд, 1 авианосец, 4 крейсер, нэгэ гидроавиатранспорт, 7 эсминец ба 8 фрегадууд.

ФРАНЦИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай үедэ 2.581 миллион доллар, дайнай hүүлээр 3.717 миллион доллар, тэрээнhээ гадна 1951 ондо туhаламжа болгон үгтэхэ 3.170 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: 1000 хүнhөө бүридэhэн ябган сэрэгэй батальон, патрульна канонерскэ нэгэ лодко ба медикаментнууд.

ГОЛЛАНДИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай үедэ 145 миллион доллар, дайнай hүүлээр 1.021 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: ябган сэрэгэй 630 хүн ба нэгэ эсминец.

БЕЛЬГИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай үедэ 680 миллион ба 1945 онhоо хойшо 599 миллион. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: ерэхэ ёhотой мянган хүнhөө бүридэhэн ябган сэрэгэй нэгэ батальон, агаарай транспортын хэрэгсэлнүүд ба 400 тонно сахар.

ТУРЦИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай үедэ 35 миллион доллар ба 1945 онhоо хойшо 259 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: 5000 хүнтэй ябган сэрэгэй нэгэ соединени ба прививкэ хэхэ вакцина.

КАНАДА—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: 6,5 млн доллар кредит. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: Кореядэхи дайнай ябуулгануудта мүнөө хабаадажа байгаа 350 хүн, замда ябаhан үшөө нэгэ мянга ба сэрэгэй бэлэдхэл гаража байгаа 10 мянган хүн; транспортна нэгэ эскадрили (энэнь 12 самолёдhоо бүридэнэ), 3 эсминец.

ГРЕЦИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай үедэ 79 миллион доллар, 1945 онhоо хойшо 1.138 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: энэ недели соо ерэхэ 700—800 хүн, 6 самолёт.

АВСТРАЛИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: 17 миллион доллар, энэнь гол түлэб дайнай урда ба хойто тээхи үедэ тэгшээр үгтэhэн кредит. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: 1000 хүн, Австралиин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй нэгэ эскадрили, 40 истребитель, хоёр эсминец, нэгэ фрегат, медикаментнууд ба медицинскэ материалнууд, эдеэ хоолой зүйл.

ШВЕЦИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай үедэ 5 миллион доллар ба 1945 онhоо хойшо 57 миллион доллар, тэрэ тоодо субсиди болгон үгтэhэн 40 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: полевой нэгэ госпиталь.

НОРВЕГИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай үедэ 31 миллион доллар ба 1945 онhоо хойшо 193 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: сэрэгэй нэгэ часть, 2 фрегат, 200—300 тонно хуурай горох.

ДАНИ — абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: 1945 онhоо хойшо 176 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: госпитальна нэгэ судно, медикаментнүүд ба медицинскэ материалнууд, 500 тонно сахар.

ЭФИОПИ—абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: 1 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: 100 мянган доллар, 1 мянган хүниие дурадхалга, тэдэнэрэй хабаадалгадань зүбшөөрэл үшөө үгтэхэ ёhотой.

ИСЛАНДИ — абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: 1945 онhоо хойшо 9 миллион доллар ба дайнай үедэ 1 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: загаhанай 125 тонно тоhон.

ИНДИ — абаhан ба абаха болоhон туhаламжань: дайнай үедэ 163 миллион доллар ба дайнай дүүрэhэнhээ хойшо 45 миллион доллар. Кореядэ байхада үзүүлhэн туhаламжань: нэгэшье сэрэг эльгээгээгүй, 1 полевой госпиталь, джутова 400 мянган мэшээг үгэхэ тухай хэлсээн хэгдэhээр.

Иимэ үнэтэй ба ехэ гаргаша хэhэн байнабди. Энээнhээ шалтагаалан манай тон ехэ материальна үнэтэ зүйлнүүдые дэмы талаар алдаабди».

Бэрхэтэй оршон байдалнуудта дэмжэхэ ханинарые США-гэй политикань Холбоото Штадуудта олоогоогүй. Энэ политикын эсэстэ, американска зэбсэгүүд бүхы дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ тараагдаhан байна. США хадаа «байлдаанай нэгэ поли оложо абаад, өөhэдынгөө хэрэглэхэ зүйлнүүдhээ тон холо ондоо полинуудые оложо абахаар занана. США-гэй политикань коммунизмые hаатуулжа шадаагүй. Манай политика мүнөө политическэ ба моральна талаараа панхаруудтаад байна» гэжэ Кеннеди хэлэбэ.

Холбоото Штадууд Дунда Востогто «нефтьтэй байбашье, ханинартай болоогүй». «Индонези, Малайя, Индо-Хитад восстаняар эзэлэгдээд гү, али манай нүлөөндэ ехэтэ дурагүйтэлгээр нэбтэрэнхэй байна. Советскэ Союз ба тэрээнтэй hаналаа нэгэдэhэн гүрэнүүд «дэлхэйн үшөө харааугүй» ехэ сэрэгэй хүсэтэй болонхой гэжэ Кеннеди онсо тэмдэглэбэ. Советскэ 200 дивизинүүд, олон мянган самолёдууд ба танкнууд, Хитадай угаа ехэ арми Холбоото Штадуудта эсэргүү табигдаха байна. «Европодохи ба азиатска континентдэхи эдэ асари ехэ арминуудта эсэргүү дайнда ороо hаа тон үхаагүй ябадал болохо байгаа, гэбэшье манай политика тиимэр лэ хүгжөөгдэхэ hанаатай. Иимэ политика «өөрыгөө хорлоhон ябадал» мүн.

США хадаа Берлиндэ гаргашалhан зөөриингөө оройдоо нэгэхэн процентээрнь Исландиин «оборонo» байгуулжа шадаха байгаа, «аюулые ехэдхэхын орондо, аюулгүй байдал худалдан абаха hэн» гэжэ Кеннеди баталан хэлэнэ. Кеннедиин хэлэhэнэй ёhоор, бүмбэрсэгэй баруун хахадай, тэрэ тоодо Канадын, Караибска далайн ба Латинска Америкын оронуудай бүри хүсэтэй «обороно» Холбоото Штадуудта хэрэгтэй байна.

Үгэ хэлэhэнэйнь hүүлээр асуугдаhан асуудалнуудта харюусаха зуураа, Кеннеди иигэжэ хэлэбэ: «Росси болбол энэ неделиин hүүлээр тээшэ манай орон дотор онсо байдал соносхогдохо ябадал туйлаа, теэд өөрөө нэгэшье хүнөө гээгээгүй, нэгэшье дахин буу hүргөөгүй байха юм».

Харюусалгатай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6,84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02455. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.